

2015-01-29

Tid Måndagen den 16 februari 2015 kl:18:30

Plats Tumba kommunalhus, lokal 2, plan 2

Ärenden

Justering

- 1 Internbudget för 2015
- 2 Framåtsikt 2016-2019
- 3 Remiss – Vattenplan för Nynäshamns kommun
- 4 Enhetschefen/miljöenheten informerar
- 5 Anmälningssärenden
- 6 Delegationslista
- 7 Ev. tillkommande ärenden

Gruppsammanträden

S, V och MP – kl. 18:00, konferensrum 2, plan 2, kommunalhuset, Tumba.

M, C, TUP, KD och FP - kl. 18:00, konferensrum Munkhättan, Miljöenheten plan 3, kommunalhuset, Tumba.

Kaffe och smörgås från kl. 17:30, Helges restaurang, kommunalhuset, plan 2.

Anmäl ev. förhinder till Karina Wallenius, tel. 08-530 612 43, e-post karina.wallenius@botkyrka.se

2015-02-16

1**Internbudget för 2015, miljö- och hälsoskyddsnämnden****Förslag till beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner den av förvaltningen upprättade internbudget 2015. Bifogar lista på beslutsattesteranter.

Sammanfattning

Internbudget 2015 innebär en utökad ram med uppräknings för pris och löneuppräknings, på ca 0,2 mnkr från 2014, en liten ökning av intäkter samt ett tillskott för arbetet med vattenplan på 0,65 mnkr. Totalt uppgår ramen till 11,6 mnkr netto. Kostnaderna för nämnden är inräknade. Största andelen av kostnaderna utgörs av löner, ca 75%.

Tkr	Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2014-2015
Intäkter (+)	6 320	6 550	230
Kostnader (-)	-16 995	-18 197	-1 202
Netto (+/-)	-10 675	-11 647	-972

Ramen uppgår till den av kommunfullmäktige fastställda nettoramens på 11,6 mnkr. Nettoramens för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2015 kommer att innehållas, som visas i tabellen nedan.

Internbudgeten fördelas på miljöenhetens olika team. Kostnader och intäkter kan utfalla något olika mellan åren beroende på t ex under vilket team personal är placerad. Nedan finns en redovisning hur kostnader och intäkter fördelar sig mellan teamen.

2015-02-16

Internbudget miljö och hälsoskyddsnämnden 2015									
Tkr	2014 Budget			2015 Budget			Förändring 2014-2015		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto
	Nämndens kostnader	0	-474	-474	0	-474	-474	0	0
Gemensam verksamhet	0	-4092	-4092	300	-4630	-4330	300	-538	-238
Miljö och hälsoskydd	2580	-3547	-967	2650	-4036	-1386	70	-489	-419
Livsmedel	2250	-2609	-359	2250	-2809	-559	0	-200	-200
Natur och miljöanalys	1490	-4587	-3097	1350	-4528	-3178	-140	59	-81
Naturskola	0	-1686	-1686	0	-1720	-1720	0	-34	-34
Total nämnd	6320	-16995	-10675	6550	-18197	-11647	230	-1202	-972

2015-01-29

Dnr sbf/2015:36

Referens
Gunilla MelkerssonMottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Internbudget för 2015, miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Förslag till beslut

Miljö och hälsoskyddsnämnden godkänner den av förvaltningen upprättade internbudget 2015. Bifogar lista på beslutsattesteranter.

Sammanfattning

Internbudget 2015 innebär en utökad ram med uppräknings för pris och löneuppräknings, på ca 0,2 mnkr från 2014, en liten ökning av intäkter samt ett tillskott för arbetet med vattenplan på 0,65 mnkr. Totalt uppgår ramen till 11,6 mnkr netto. Kostnaderna för nämnden är inräknade. Största andelen av kostnaderna utgörs av löner, ca 75%.

Tkr	Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2014-2015
Intäkter (+)	6 320	6 550	230
Kostnader (-)	-16 995	-18 197	-1 202
Netto (+/-)	-10 675	-11 647	-972

Ramen uppgår till den av kommunfullmäktige fastställda nettoramens på 11,6 mnkr. Nettoramens för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2015 kommer att innehållas, som visas i tabellen nedan.

Internbudgeten fördelas på miljöenhetens olika team. Kostnader och intäkter kan utfalla något olika mellan åren beroende på t ex under vilket team personal är placerad. Nedan finns en redovisning hur kostnader och intäkter fördelas sig mellan teamen.

2015-01-29

Dnr sbf/2015:36

Internbudget miljö och hälsoskyddsnämnden 2015									
Tkr	2014 Budget			2015 Budget			Förändring 2014-2015		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto
	Nämndens kostnader	0	-474	-474	0	-474	-474	0	0
Gemensam verksamhet	0	-4092	-4092	300	-4630	-4330	300	-538	-238
Miljö och hälsoskydd	2580	-3547	-967	2650	-4036	-1386	70	-489	-419
Livsmedel	2250	-2609	-359	2250	-2809	-559	0	-200	-200
Natur och miljöanalys	1490	-4587	-3097	1350	-4528	-3178	-140	59	-81
Naturskola	0	-1686	-1686	0	-1720	-1720	0	-34	-34
Total nämnd	6320	-16995	-10675	6550	-18197	-11647	230	-1202	-972

Namnteckning beslutsattestanterFörvaltning: **Samhällsbyggnadsförvaltning**Giltighetstid: **2015 01 01 - tillsvidare**

Ansvar i numerisk ordning	Enhet	Beslutsattestanter inkl. tjänstetitel		Namnteckning	
		Ordinarie	Ersättare	Ordinarie beslutsattestant	Ersättare beslutsattestant
3100	Miljö- och Hälsöskydds nämnd	Elisabeth Nobuoka Nordin - Ordförande	Maria Gawell-Skog - Vice ordförande	Elisabet Nobuoka Nordin	Maria Gawell-Skog
3110	Miljöenheten	Ingrid Molander - Miljöchef	Angela Jarlenfors - Enhetschef	Ingrid Molander	Angela Jarlenfors
3112	Miljöenheten	Erik Bergström - Projektledare	Ingrid Molander - Miljöchef	Erik Bergström	Ingrid Molander
3113	Miljöenheten	Ingrid Molander - Miljöchef	Angela Jarlenfors - Enhetschef	Ingrid Molander	Angela Jarlenfors
3114	Miljöenheten	Anders Forsberg - Projektledare	Ingrid Molander - Miljöchef	Anders Forsberg	Ingrid Molander
3115	Miljöenheten	Dan Arvidsson - Projektledare	Ingrid Molander - Miljöchef	Dan Arvidsson	Ingrid Molander

2015-02-16

2

Framåtsikt 2016-2019 för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner den av förvaltningen upprättade framåtsikten för verksamhetsåren 2016-2019 och översänder den till kommunstyrelsen.

Utvecklingen inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå

Under framåtsiktperioden kommer arbetet att fortsätta att utvecklas inom områdena kopplat till de aktuella statliga utredningarna ”Synliggöra värdet av ekosystemtjänster”, ”Fossilfrihet på väg och ”En giftfri vardag – plattform för kemikaliepolitiken”. De drivs i systemet för de nationella miljömålen där flera nya etappmål lagts in under miljö kvalitetsmålen Giftfri miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Ett nytt etappmål under Ett rikt växt och djurliv innebär att ”senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.”

Åtta nya etappmål har lagts till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Bland annat omfattas insatser för att minska kemikalieriskerna för barn, att tillämpa och stärka befintliga kemikalier regelverk, att avgifta kretsloppen och att minska riskerna med läkemedelssubstanser i miljön. Det konstateras att för att regelverket på kemikalieområdet ska få avsedd effekt, krävs en stark och effektiv tillsyn. Kemikalieinspektionen har signalerat till kommunerna om en utökad och förstärkt roll i tillsynen.

Miljöbarometern uppdateras löpande med indikatorer som rör klimat- och miljö. Där redovisas resultat och i förekommande fall måluppfyllelse med hjälp av ca 80 indikatorer. Miljöbarometern finns på www.botkyrka.se Ett arbete kommer att starta tillsammans med tekniska nämndens enheter för att utveckla miljöbarometern så att mer statistik kan lagras. Detta gör att medborgarna kommer att kunna följa hur miljömålen följs upp även inom vatten och avlopp och inom fastighetsverksamheten.

2015-02-16

Resultat och måluppfyllelse samt utvecklingsbehov

Medborgarnas Botkyrka

Nämndens tillsyn syftar till att bidra till att medborgarna är friskare och mår bättre. Det ingår i kärnuppdraget som tillsynsmyndighet att bidra till att målen i målområdet uppfylls.

Under 2014 har nämndens tillsynsplan, miljöövervakningsplan och kontrollplan enligt miljöbalken, tobakslagen och livsmedelslagstiftningen följts. Den planerade tillsynen har bedrivits i kampanjform.

2015-01-28

Dnr sbf/2015:37

Referens
Gunilla Melkersson/Ingrid Molander

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Framåtsikt 2016-2019 för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner den av förvaltningen upprättade framåtsikten för verksamhetsåren 2016-2019 och översänder den till kommunstyrelsen.

Utvecklingen inom nämndens ansvarsområde – övergripande nivå

Under framåtsiktperioden kommer arbetet att fortsätta att utvecklas inom områdena kopplat till de aktuella statliga utredningarna ”Synliggöra värdet av ekosystemtjänster”, ”Fossilfrihet på väg och ”En giftfri vardag – plattform för kemikaliepolitiken”. De drivs i systemet för de nationella miljömålen där flera nya etappmål lagts in under miljö kvalitetsmålen Giftfri miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Ett nytt etappmål under Ett rikt växt och djurliv innebär att ”senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.”

Åtta nya etappmål har lagts till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Bland annat omfattas insatser för att minska kemikalieriskerna för barn, att tillämpa och stärka befintliga kemikalierregelverk, att avgifta kretsloppen och att minska riskerna med läkemedelssubstanser i miljön. Det konstateras att för att regelverket på kemikalieområdet ska få avsedd effekt, krävs en stark och effektiv tillsyn. Kemikalieinspektionen har signalerat till kommunerna om en utökad och förstärkt roll i tillsynen.

Miljöbarometern uppdateras löpande med indikatorer som rör klimat- och miljö. Där redovisas resultat och i förekommande fall måluppfyllelse med hjälp av ca 80 indikatorer. Miljöbarometern finns på www.botkyrka.se Ett arbete kommer att starta tillsammans med tekniska nämndens enheter för att utveckla miljöbarometern så att mer statistik kan lagras. Detta gör att medborgarna kommer att kunna följa hur miljömålen följs upp även inom vatten och avlopp och inom fastighetsverksamheten.

2015-01-28

Dnr sbf/2015:37

Resultat och måluppfyllelse samt utvecklingsbehov

Medborgarnas Botkyrka

Nämndens tillsyn syftar till att bidra till att medborgarna är friskare och mår bättre. Det ingår i kärnuppdraget som tillsynsmyndighet att bidra till att målen i målområdet uppfylls.

Under 2014 har nämndens tillsynsplan, miljöövervakningsplan och kontrollplan enligt miljöbalken, tobakslagen och livsmedelslagstiftningen följts. Den planerade tillsynen har bedrivits i kampanjform.

Utvecklingsbehov:

Eftersom kommunen växer tillkommer fler ärenden som kräver tillsyn inom nämndens tillsynsområde. För att uppfylla lagstiftningens krav på nämndens tillsyn får inspektörerna mer uppgifter varje år. Under året kommer behovsbedömningar att göras för att kartlägga behovet av tillsyn både utifrån miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Verksamhetssystemet ECOS kommer att uppgraderas till ett nytt modernt system under flerårsplaneperioden. Det kommer även att utökas med ett elektroniskt arkiv och bli kompatibelt med andra system som Bygg-R. Det kommer att innebära extra kostnader för uppgraderingen samt ett arbete med att förbereda och genomföra uppgraderingen av systemet. Under perioden beräknas det åtgå en halv tjänst för detta. Arbetet påbörjas 2015.

Framtidens jobb

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer under perioden att fortsätta ett projekt i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden för att kommunens företagsområden ska bli mer attraktiva. Fortsatt förbättring av Bovallens industriområde fortgår och VA-system, vägar och belysning är några exempel på förbättringsåtgärder.

Välfärd med kvalitet för alla

Resultat och måluppfyllelse

Fältbussens verksamhet bidrar till att övergripande mål och kunskapsmål som gäller natur- och miljöfrågor i skolplanen och läroplanerna kan uppfyllas inom ramen för Naturskolan. Främst sker detta inom grundskolan, men också med gymnasieskola, högskola, sfi och i olika evenemang riktade mot

2015-01-28

Dnr sbf/2015:37

medborgarna. 99% av 5-klasserna bokar dagar med Fältbussen. Utvärderingar visar att verksamheten är mycket uppskattad av lärare och elever.

Utvecklingsbehov:

Fältbussens verksamhet utvecklas kontinuerligt och verksamheten hittar och utvecklar nya samarbetsformer med syfte att fältbussen ska rulla så mycket som det är möjligt med tillgänglig personal. Samarbete sker med Naturpedagogiskt centrum, naturskolorna i länet och i landet och högskolan. Samarbetet med Naturpedagogiskt centrum inom utbildningsnämnden kan utvecklas ännu mer, och en mer central placering av verksamheten är önskvärd, eftersom det då skulle bli lättare för alla förskolor och skolor i kommunen att utnyttja verksamheten.

Grön stad i rörelse

Resultat och måluppfyllelse

Inom målområdet ryms de gröna och blå värdena. Miljöövervakningsprogrammet som omfattar mark, luft och vatten har följts under året. Resultaten rapporteras i Miljöbarometern.

Handlingsprogrammet för Botkyrkas Gröna Värden har drivits vidare. Projektet är nämndövergripande. Tillgänglighet till naturstigarna och naturreservaten har prioriterats.

Externa bidrag från stat och EU har använts för markkalkning, etablering av gäddforyngringsplats och naturområde vid Snäckstaviksdammen och Kyrksjön. Det arbetet kommer att fortgå under hela framåtsiktperioden och nya bidrag har sökts.

För första gången på flera år har öringen gått upp för att leka i Kagghamråns biflöden. Det är ett resultat av att enheten, länsstyrelsen, markägare och sportfiskarna gemensamt arbetat för att hålla vattenvägarna öppna.

Miljöenheten har under året arbetat vidare med klimat- och energifrågorna via energieffektiviseringsstödet och klimat- och energirådgivningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har åtagit sig att ta fram en vattenplan. Miljö- och va-avdelningen har påbörjat samarbete för att ta fram ramarna. En vattenplan ska omfatta dricksvattenförsörjning, dagvattenhantering, avloppsfrågor och vattnet som resurs för jordbruk, industri, friluftsliv och rekreation. Vattenplanen kommer att kopplas till ett åtgärdsprogram med åtgärder som behöver göras för att säkra vattenkvaliteten.

Utvecklingsbehov:

Vattenmyndigheterna har tagit fram åtgärdsprogram för varje vattendistrikt som redovisar vad kommuner och myndigheter behöver göra för att di-

2015-01-28

Dnr sbf/2015:37

striktets vatten ska uppnå miljö kvalitetsnormerna. Botkyrka tillhör Norra Östersjöns distrikt. För Botkyrka kommer det att innebära att vi behöver höja nivån och genomföra fler inventeringar och uppföljningar av enskilda avlopp. Ett utvecklingsområde är att finna lösningar till ett avlopp i kretslopp där biprodukterna kan användas som en resurs.

Utveckling och förbättring av naturvårdsfrågorna sker genom handlingsprogrammet för Botkyrkas gröna värden. En förstärkning i form av en heltidstjänst behövs för den praktiska naturvården. Det har tillkommit stora ytor i de nya reservaten, och en kvalitetshöjning har skett på promenader och stigar vilket innebär att det har tillkommit naturvärden som ska underhållas. Det praktiska naturvårdsarbetet skulle också utföras effektivare med en ny tjänst, eftersom arbetsmiljöbestämmelserna säger att arbete med motorsåg och andra farliga redskap inte får ske som ensam arbete.

Kultur och kreativitet ger kraft

Nämnden åtar sig att fortsätta tillgängliggöra kulturvärden i kommunens natur, särskilt i naturreservaten. Det ska göras i samarbete med andra och aktiviteter prioriteras i handlingsprogrammet Botkyrkas gröna värden. Här samarbetar nämnden med kultur- och fritidsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

En effektiv och kreativ kommunal organisation

Under perioden kommer nämnden fortsätta utveckla och effektivisera verksamheten med medborgaren och företagen i fokus, bland annat genom ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete. En del i detta är deltagandet i det kommunövergripande projektet NKI 75, som syftar till att utveckla kommunens service till näringslivet inom bl a miljötillsynen och livsmedelskontrollen. Projektet avses pågå 2014-2017.

Volymförändringar

Volymökningar

Tillsynsvolymer beräknas öka beroende på att fler företag omfattas av tillsynen enligt miljöbalken, livsmedelslagen och tobakslagen. Taxan för tillsyn kommer att ses över under perioden. För att utveckla verksamhetssystemet ECOS behövs en halv tjänst extra under 2016. En tjänst behövs också för praktisk naturvård för att komplettera nuvarande tjänst. Nämnden har påtalat behovet av detta sedan länge.

2015-01-28

Dnr sbf/2015:37

Översiktlig bedömning av ekonomiska konsekvenser

Extra medel behövs för utveckling av ECOS 350 tkr under 2016/2017 det inkluderar inte utbildningskostnader. För praktisk naturvård en halv tjänst 350 tkr utökning av ram och för recipient och avloppsinventering enligt vattendirektivet 350 tkr 2016.

Verksamhetsförändringar

Förändrings-/ effektiviseringsarbete

Tillsynen bedrivs i kampanjform på miljöenheten. Det effektiviserar verksamheten. Enheten deltar i olika utvecklingsprojekt inom miljösamverkan Stockholms län. Det innebär att vi får kompetensutveckling inom olika områden, samsyn med andra kommuner och samtidigt kan driva länsövergripande tillsynsprojekt.

Miljöenheten driver och deltar i projekt med övriga enheter inom samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen i större utsträckning. Det gäller t ex klimatanpassning, utveckling av företagsområden etc.

Ambitionsförändringar

Miljöenheten utför strategiskt klimat- och miljöarbete på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Personalen som arbetar med dessa frågor finns på miljöenheten. Där ingår klimat- och energirådgivning, avfallsfrågor, klimatstrategin, Fairtrade City, internationellt miljösamarbete, Earth Hour etc. Enheten deltar eller driver också externt finansierade projekt inom dessa ämnesområden. Ett av projekten är ett Vinnovafinansierat projekt ”odling under tak i miljonprogramsområden”. Besked om projektet beviljas kommer i maj 2015. Medel för projektledarskap är reserverat hos kommunstyrelsen.

Som tidigare nämnts ställs nu krav och frågor från nationella myndigheter och via E -direktiv som utgår från REACH att de lokala myndigheterna ska arbeta mer med att begränsa kemikalier i vår vardag och utföra tillsyn enligt direktiven. För att uppfylla dessa krav behöver miljöenheten mer resurser.

De ökande ambitionerna kräver också ökade kommunikations- och informationsinsatser.

Översiktlig bedömning av ekonomiska konsekvenser

Miljöenheten internfakturerar kommunledningsförvaltningen för det arbete som görs i de strategiska klimat- och miljöfrågorna. Det innebär att det föreligger en viss osäkerhet vid planering av personalresurser.

2015-01-28

Dnr sbf/2015:37

Sammanfattande analys ur jämställdhets- och områdesperspektiv
Jämställdhets- och områdesperspektivet bedrivs gemensamt för miljö- och
hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden.
Det finns ett behov av en fördjupad kvalitativ analys för att belysa och lyfta
dessa frågor.

2015-02-16

3

Remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden: Vattenplan för Nynäshamns kommun

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder miljöenhetens yttrande daterad 2015-01-26 som svar på remissen.

Sammanfattning

Nynäshamns kommun har tagit fram ett förslag till vattenplan och inbjudit bl.a. Botkyrka kommun att lämna synpunkter. Syftet med vattenplanen är att visa hur kommunen ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten samt förstärka arbetet mot en hållbar utveckling i Nynäshamns kommun. Syftet är också att planen ska bidra till att hålla samman vattenfrågorna, fungera som underlag för planering, samt skapa struktur för det fortsatta vattenarbetet i kommunen. Nynäshamns kommun önskar särskilt att få kommentarer gällande åtgärdsförslag och ytterligare fakta om områden och vatten.

Miljöenheten tycker det är bra att Nynäshamn tar fram en vattenplan med åtgärder för att säkra framtida vattenkvalité och är öppen för dialog i frågor som rör gemensamma vatten. De naturliga förhållandena gör att Botkyrka och Nynäshamns kommuner har få gemensamma vatten. Endast i två av de gemensamma vattenförekomsterna berör åtgärderna områden i Botkyrka kommun.

Grundvattenförekomsterna *Rosenhill- Lilla Ström* och *Pålalmalm*: Här uppmärksammas stigande kloridhalter i vattnet och bland annat föreslås minskad vägsaltning för att minska risken för olägenhet. Då övervägande delar av de båda grundvattenförekomsterna ligger inom Botkyrka kommun får Botkyrka anses vara berörd.

Ytvattenförekomsten *Grindsjön*: Inga åtgärder föreslås som berör områden i Botkyrka kommun.

Kustvattnen *Kaggfjärden* och *Himmerfjärden*: Inga åtgärder föreslås som berör områden i Botkyrka kommun.

Enheten har inga ytterligare fakta om vattenförekomsterna att bidra med, men ställer sig positiv till att verka för minskad vägsaltning. Åtgärden är beroende av att externa aktörer, främst Trafikverket, finner åtgärden lämplig och rättar sig efter den.

2015-01-26

Dnr sbf/2014:617

Referens
Dan Arvidsson

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden: Vattenplan för Nynäshamns kommun

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder miljöenhetens yttrande som svar på remissen.

Bakgrund

Nynäshamns kommun har tagit fram ett förslag till vattenplan och inbjudit bl.a. Botkyrka kommun att lämna synpunkter. Syftet med vattenplanen är att visa hur kommunen ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten samt förstärka arbetet mot en hållbar utveckling i Nynäshamns kommun. Syftet är också att planen ska bidra till att hålla samman vattenfrågorna, fungera som underlag för planering, samt skapa struktur för det fortsatta vattenarbetet i kommunen. Nynäshamns kommun önskar särskilt att få kommentarer gällande åtgärdsförslag och ytterligare fakta om områden och vatten.

Svar

Miljöenheten tycker det är bra att Nynäshamn tar fram en vattenplan med åtgärder för att säkra framtida vattenkvalité och är öppen för dialog i frågor som rör gemensamma vatten. De naturliga förhållandena gör att Botkyrka och Nynäshamns kommuner har få gemensamma vatten. Endast i två av de gemensamma vattenförekomsterna berör åtgärderna områden i Botkyrka kommun.

Grundvattenförekomsterna *Rosenhill- Lilla Ström* och *Pålamalm*: Här uppmärksammas stigande kloridhalter i vattnet och bland annat föreslås minskad vägsaltning för att minska risken för olägenhet. Då övervägande delar av de båda grundvattenförekomsterna ligger inom Botkyrka kommun får Botkyrka anses vara berörd.

Ytvattenförekomsten *Grindsjön*: Inga åtgärder föreslås som berör områden i Botkyrka kommun.

Kustvattnen *Kaggfjärden* och *Himmerfjärden*: Inga åtgärder föreslås som berör områden i Botkyrka kommun.

Enheten har inga ytterligare fakta om vattenförekomsterna att bidra med, men ställer sig positiv till att verka för minskad vägsaltning. Åtgärden är be-

2015-01-26

Dnr sbf/2014:617

roende av att externa aktörer, främst Trafikverket, finner åtgärden lämplig och rättar sig efter den.

VATTENPLAN FÖR NYNÄSHAMNS KOMMUN

Hur ska Nynäshamns kommun uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vatten?

Frihet att utvecklas

Innehåll

Sammanfattning	4
Läshänvisning	6
Kapitel 1 – Inledning	8
Syfte	8
Mål	8
Avgränsning	8
Ansvar	9
Revidering och uppföljning.....	9
Vattenplanens relation i förhållande till Nynäshamns kommuns översiktsplan	9
Kommande handlingsplan	9
Kapitel 2 – Övergripande riktlinjer	10
Kapitel 3 – Övergripande åtgärder	12
Kapitel 4 – Lagar och kommunala dokument	18
Lagstiftning som berör vatten	18
Kommunala planer som berör vatten	20
Kapitel 5 – Vattenförvaltningen	24
Kommunernas roll i vattenförvaltningen	24
Kommunens arbete med vattenförvaltningen	24
Vattenförekomst, miljö kvalitetsnormer och vattenstatus	27
Ekologisk status	27
Kemisk status	28
Status för grundvatten	28
Kapitel 6 – Kort fakta om Nynäshamns vatten	30
Sjöar och våtmarker	31
Kustvatten	32
Grundvatten	32
Kapitel 7 – Miljöproblem i kommunens vatten	34
Övergödning	34
Miljögifter	37
Fysiska förändringar	40
Klimatförändringar	41
Försurning	41

Främmande arter	41
Vattenuttag	42
Skydd av dricksvatten	42
Skadliga ämnen i grundvatten	44
Kapitel 8 - Miljöövervakning	46
Kapitel 9 - Ordlista	48
Kapitel 10 - Läs- och länktips	52

Sammanfattning

I Nynäshamns kommun finns mycket vatten – i havet, på land och i jord och berggrund. Nynäshamns kommun består av hela 72 % vatten¹ där havet utgör den absolut största andelen. Kommunens landområde består av ett utpräglat sprickdalslandskap bestående av bergryggar med mellanliggande lerslätter. I landskapet finns många mindre sjöar och våtmarksområden, samt större och mindre vattendrag som transporterar bort nedfallande regn samt grundvatten ut till kusterna i ett evigt kretslopp. Men det finns många problem med kommunens vatten. Främst finns stora problem med övergödning, men också miljögifter och fysiska förändringar då människan manipulerat vattnet och dess omgivning genom tiderna. Att värna och ta hand om vårt vatten är därför av mycket stor vikt.

Sedan 2004 finns EU:s ramdirektiv för vatten implementerat i den svenska lagstiftningen, bland annat genom vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660). Direktivet innebär att EU:s medlemsländer inte får underskrida en viss kvalitet och tillgång på vatten. Enligt direktivet ska alla utpekade vattenförekomster ha uppnått god kemisk och ekologisk status till 2015 och att statusen inte får försämrats. I Nynäshamns kommun råder undantag att uppnå god ekologisk status för ytvatten till 2021 för merparten av våra vattenförekomster. Detta grundas främst i att det anses tekniskt omöjligt att hinna åtgärda övergödningens problematik till 2015. När det gäller den kemiska ytvattenstatusen, samt grundvattnets kvantitativa och kemiska status är mållåret 2015. En annan viktig del i vattendirektivet är att vattenförvaltningen ska ske baserat efter avrinningsområden och inte efter kommungränser. Nynäshamns kommun delar på gott och ont få avrinningsområden med andra kommuner. Huvudavrinningsområdet innefattar dock hela Södertörn samt delar av Södertälje, Nykvarn och Trosa kommuner öster om Himmerfjärden.

I rådande åtgärdsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt är kommunerna ålagda sex olika åtgärder. De åtgärder som berörs i denna plan är att 1) kommunerna behöver utveckla sin planläggning och prövning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds, samt 2) att kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna, utveckla vatten- och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.

I Nynäshamns kommun uppnås god ekologisk status endast i en ytvattenförekomst (Grindsjön). Samtliga grundvattenförekomster uppnår god status, men flera riskerar att inte göra det till 2015 och ännu fler till 2021. Vad gäller den kemiska ytvattenstatusen är kunskapsläget fortfarande mycket stort. Det man med säkerhet vet, är att hela Sverige har problem med för höga halter av kvicksilver i våra vatten. Vidare finns förekomster av ämnen som återfinns i numera förbjudna båtbottnfärger, exempelvis TBT, i kustvattnet.

Syftet med vattenplanen är att visa vad kommunen kan bidra med för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten, samt förstärka arbetet mot en hållbar utveckling i Nynäshamns kommun. Syftet är också att planen ska bidra till att hålla samman vattenfrågorna, fungera som underlag för planering, samt skapa struktur för det fortsatta vattenarbetet i kommunen. Det övergripande målet är att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten till år 2021.

Vattenplanen fokuserar främst på hur man ska komma till rätta med den övergödning som drabbat i stort sett samtliga vatten i kommunen, men även de övriga problemområden som gör att sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten inte uppnår god ekologisk, kemisk, kvantitativ eller kvalitativ status behandlas i planen.

Läshänvisning

Vattenplanen är indelad i två delar.

Del A innehåller tio kapitel och sammanfattar de övergripande delarna i vattenplanen. Kapitel 1–8 innehåller inledning, syfte och mål med planen, planens övergripande riktlinjer, åtgärdssammanställning, lagstiftning och kommunala planer som är relaterade till vatten, beskrivning av vattenförvaltningen, övergripande beskrivningar av kommunens vatten och dess miljöproblem, samt redogörelse av den miljöövervakning som bedrivs i kommunens vatten.

I kapitel 9 och 10 finns ordlista samt tips på vart man kan hitta mer information om vatten.

Del B är den mest omfattande delen och innehåller beskrivningar av kommunens avrinningsområden och vatten. Här innefattas fler vatten än de som kommunen är ålagda att arbeta med inom vattenförvaltningen, exempelvis de sjöar som är klassade som "övrigt" vatten. Eftersom kommunen utfört provtagning i dessa sjöar under lång tid har även de behandlats i planen, liksom ett par våtmarksområden.

Del A - Vattenplan

Kapitel 1 – Inledning

I Nynäshamns kommun finns mycket vatten - i havet, på land och i jord och berggrund. Nynäshamns kommun består av hela 72 % vatten² där havet utgör den absolut största andelen. Kommunens landområde består av ett utpräglat sprickdalslandskap bestående av bergryggar med mellanliggande lerslätter. I landskapet finns många mindre sjöar och våtmarksområden, samt större och mindre vattendrag som transporterar bort nedfallande regn samt grundvatten ut till kusterna i ett evigt kretslopp. Men det finns många problem med kommunens vatten. Främst finns stora problem med övergödning, men också miljögifter och fysiska förändringar då människan manipulerat vattnet och dess omgivning genom tiderna. Att värna och ta hand om vårt vatten är därför av mycket stor vikt.

En vattenplan är ett sammanhållet dokument som beskriver faktiska förhållanden samt planeringsförutsättningar för vatten i en kommun³. I Nynäshamn finns i dagsläget inget sådant dokument, utan vattenfrågorna tas upp i flera olika planer och strategier. Nynäshamn är en utpräglad kustkommun med vatten i alla väderstreck utom i norr, vilket gör att behovet av att få en samlad bild över vattensituationen i kommunen gällande vattenstatus, miljöproblem, utnyttjande samt påverkansfaktorer på vattnet är stor.

Projektet har medfinansierats genom statsstöd till lokala vattenvårdsprojekt förmedlade av Länsstyrelsen i Stockholm, så kallat LOVA-bidrag. LOVA, som är en del av regeringens havsmiljöanslag, syftar till att stödja lokala åtgärder som förbättrar havsmiljön.

Syfte

Syftet med vattenplanen är att visa hur kommunen ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten samt förstärka arbetet mot en hållbar utveckling i Nynäshamns kommun. Syftet är också att planen ska bidra till att hålla samman vattenfrågorna, fungera som underlag för planering, samt skapa struktur för det fortsatta vattenarbetet i kommunen.

Mål

Vattenplanen övergripande mål är att kommunens vatten ska uppnå god status till år 2021⁴. Sammantaget finns sju ytterligare mål med vattenplanen:

- Inget av kommunens vatten ska försämrats.
- Kommunens vatten ska utvecklas och nyttjas på ett hållbart sätt. Vattnet ska värnas och vid behov utvecklas som unika tillgångar för natur-, kultur- och stadsmiljön.
- För att uppnå god status i kommunens vattenförekomster ska utsläpp av näringsämnen och föroreningar minskas.
- Arbetet för att förbättra vattnets status ska ske i samråd med markägare och övriga intressenter.
- För att gynna den biologiska mångfalden ska kommunen sträva efter att bevara och vid behov förbättra livsmiljön för de arter som har sin naturliga hemvist i kommunen, bland annat havsöringen, flodkräftan och andra vattenlevande djur och växter.
- Kommunen ska verka för att arbeta långsiktigt med att undanröja vandringshinder för fisk.
- Grundvattnets kvalitet ska värnas och förbättras och risk för föroreningar förebyggas. Uttaget av grundvatten ska inte vara större än nybildningen.

Avgränsning

Nynäshamns kommun har flera vattenrelaterade dokument antagna, planerade eller under framtagande (se rubriken Kommunala planer som berör vatten). Denna vattenplan fokuserar på att komplettera befintliga planer samt planer under antagande, med målet att uppnå god status i alla kommunens vatten inom utsatt tid.

Fokus ligger på övergödningens problematiken som är utbredd i kommunen. Eftersom det i princip endast är möjligt att påverka vattenkvaliteten genom åtgärder på land ligger planens fokus på riktlinjer och åtgärder som kan utföras inom kommunens olika avrinningsområden.

²SCB 2012, Land och vattenarealer

³"Miljökvalitetsnormer för vatten – En vägledning för fysisk planering i Stockholms län", 2011, Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad, Upplands Väsby kommun

⁴Årtalet grundar sig i den dispens som getts till vattendistriktet för att ha möjlighet att uppnå god status gällande övergödning inom en rimlig tid, då många vatten har detta problem.

Dock finns det områden där kommunen inte har rådighet eller att åtgärder inom kommunen inte bidrar med någon nämnvärd effekt, främst i de yttre havsområdena. I dessa områden kan det istället krävas att åtgärder utformas och genomförs på nationell eller EU-nivå för att uppnå måluppfyllelse.

En stor del av planen utgörs av beskrivningar av de olika avrinningsområden samt vattenförekomster och andra vatten som övervakas inom kommunen. Kommunens yttre kustvatten beskrivs mer översiktligt eftersom de upptar en mycket stor yta samt att stor påverkan sker från landområden som kan ligga långväga från själva kustområdet, eller att påverkan kommer från Östersjön i sig.

Dricksvattenförsörjning tas upp översiktligt då detta kommer behandlas i en kommande vattenförsörjningsplan. I vattenplanen tas dock ett grepp kring frågan i och med beskrivningar av de områden som bör ges skydd i form av vattenskyddsområden i arbetet med att säkra ett rent dricksvatten nu och i framtiden.

Ansvar

För att kunna uppnå god ekologisk och kemisk status krävs att kommunen arbetar aktivt med vattenfrågor. Huvudansvar för att medel avsätts i budget bör ligga på kommunstyrelsen för att vattenfrågorna ständigt ska hållas aktuella.

Revidering och uppföljning

Vattenplanen ska aktualitetsprövas i anslutning till det statliga vattenförvaltningsarbetet som sker vart sjätte år.

En uppföljning av vilka åtgärder som genomförts ska ske vid årsbokslut och presenteras för kommunstyrelsen och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Vattenplanens relation i förhållande till Nynäshamns kommuns översiktsplan

Vattenplanen kommer att utgöra ett tematiskt tillägg till översiktsplanen gällande vattenfrågor.

Kommande handlingsplan

Efter antagande av denna plan kommer ett separat handlingsprogram arbetas fram där åtgärder, prioriteringar, ansvar och kostnader kommer redovisas.

Kapitel 2 - Övergripande riktlinjer

För att uppnå vattenplanens mål presenteras nedan ett antal riktlinjer som är övergripande för all planering gällande vattenmiljöer.

- Vid planläggning och prövning ska hänsyn tas till hela det berörda avrinningsområdet.
- Vid exploatering i anslutning till vatten ska åtgärder vidtas för att skydda vattnet från grumling och ökad närsaltstillförsel. Skonsamma markberedningsmetoder bör användas för att undvika erosion.
- Vid planläggning och prövning ska hänsyn tas till de förhöjda vattennivåer och erosionsrisker som bedömts inträffa i ett framtida klimat.
- Vid planer på exploatering i ett avrinningsområde som delvis ligger i angränsande kommun ska samråd föras med berörda kommun om hur exploateringen kan komma att påverka vattenkvalitet i området.
- Ny exploatering ska bidra till en förbättring av vattenkvaliteten i vattnet inom det aktuella avrinningsområdet. Detta gäller för de avrinningsområden vars vatten inte uppnår god status i dagsläget.
- Vid planläggning av båtuppläggningsplatser ska hänsyn tas till miljövänlig rengöring av båtbottnen, exempelvis spolplatta.
- Vid utarrendering av kommunens jordbruksmark ska ekologisk produktion och andra miljöåtgärder eftersträvas.
- Vid planläggning av båtplatser ska möjlighet till toatömning beaktas
- Vid utarrendering av båtuppläggningsplatser ska miljökrav ställas i arrendeavtal.
- I områden som är utpekade som viktiga för fiskreproduktion kan exploatering endast ske om denna inte har negativ inverkan på reproduktionen.
- Ingen våtmark ska påverkas negativt av exploatering Vattenplanen ska fungera som ett kvalitetsdokument som ska ingå i all kommande planering och projekt som kan komma att påverka vattenkvaliteten (grundvatten, sjöar, vattendrag och kustområden).
- I de områden som i Kustplanen utmärkts som skyddsvärda eller påverkade bör miljökonsekvenserna vid alla typer av exploatering noggrant beskrivas. I regel bör alla företag som kan befaras påverka miljön i skyddsvärda vattenområden negativt undvikas.

Kapitel 3 – Övergripande åtgärder

För att uppnå vattenplanens mål krävs att ett antal åtgärder vidtas för att vattnets status ska förbättras. Nedan sammanfattas de åtgärder som berör hela eller stora delar av kommunens yta och som krävs för att kommunen som helhet ska kunna uppnå god vattenstatus inom utsatt tid.

För att genomföra vattenplanen kommer det förutom personella resurser krävas kommunalt anslag. Ibland kan åtgärderna helt täckas med bidrag från stat eller EU, men ibland krävs motfinansiering och samerkan. I vissa fall kommer åtgärderna att helt behöva täckas av kommunala medel. I många fall handlar det om prioriteringar och omfördelningar av befintlig verksamhet. Det ska poängteras att kommunen inte har rådighet att ensam åtgärda

problemen som finns i och kring våra vatten.

Bland åtgärderna finns däremot både åtgärder där kommunen som organisation har rådighet och sådana där kommunen inte har det. Där kommunen inte har rådighet, vilket gäller flera åtgärder ute i landskapet, föreslås samarbete med markägare, organisationer och andra myndigheter för att bidra till att åtgärderna genomförs.

Åtgärdssammanställning

I tabellen nedan finns de föreslagna åtgärderna för att kommunen ska kunna uppnå god status i sina vatten. I kapitel 9 i denna plan beskrivs detaljerade åtgärder för respektive vatten- och avrinningsområde. För vissa av åtgärderna finns en prioriteringsordning. En separat handlingsplan för åtgärderna kommer tas fram efter att vattenplanen har antagits.

ÅTGÄRD	BESKRIVNING
ÖVERGÖDNING	
Tillsyn av enskilda avlopp	Redan beslutat inom VA-planen. SMOHF ska inventera de ca 2000 enskilda avlopp som inte kommer anslutas till kommunalt VA. Inventeringen börjar 2015.
Se över utformningen av Dyåprojektet	Projektet är inte tillräckligt för att stävja övergödningen i Dyån/Fitunaån. Kommunen överväger att sluta ge det bidrag till odlingsfria zoner längs med Dyån/Fitunaån som man gjort sedan projektet startade 1995. En utveckling av projektet ska ske i samråd med berörda fastighetsägare/arendatorer.
Genomföra fördjupade utredningar för de vattenförekomster som mår sämst i prioriterad ordning: Västra Styran, Fällnäsvisken, Dyån/Fitunaån, Muskån/Hammerstaån, Muskan, Älvviken, Fjättern	För att få bättre kunskap om var källorna till övergödningen härstammar ifrån, samt åtgärder för att stävja denna, görs fördjupade utredningar för respektive vattenförekomst.
Miljökrav i arrendeavtal för kommunens jordbruk	Då kommunen arrenderar ut en jordbruksfastighet kan miljökrav ställas i arrendeavtalet. Exempel på detta är krav på ekologisk odling, kontinuerlig förbättring av dränering, markkartering, strukturalternativ, medlemskap i Greppa Näringen, krav på kantzoner m.m. Denna åtgärd kan bidra till att uppfylla kommunens miljömål om 25 % ekologisk odlad åkermark.

ÅTGÄRD	BESKRIVNING
ÖVERGÖDNING	
Markkartering av kommunens jordbruksfastigheter	Störst näringsläckage till vatten sker från åkermark med hög lerhalt. Markkartering påvisar var sådan lerhaltig åkermark finns. Där markkartering inte genomförts de senaste tio åren ska en sådan genomföras.
Översyn av dränering av åkermark på kommunens jordbruksfastigheter	Åkermark med hög lerhalt kan strukturkalkas för att fånga upp fosforläckage och samtidigt öka produktionen på grödan. Strukturkalkningens resultat är avhängig av god dränering i åkermarken. Översyn av dränering bör göras främst i den mark som via markkartering framkommer ha hög lerhalt.
Förbättra dränering i kommunal jordbruksmark	Åkermark med otillräcklig dränering skall åtgärdas.
Strukturkalkning av kommunägd jordbruksmark	Kommunen strukturkalkar den mark som har hög lerhalt och vars dränering är fullgod.
Informationskampanj mot jordbruk	Information till jordbrukare om åtgärder som motverkar övergödning och miljögifter på deras marker.
MILJÖGIFTER	
Utreda MIFO-objekt (potentiellt och fastställda förorenade områden)	Inventera, identifiera och upprätta en saneringsplan för de viktigaste förorenade områdena och deponier som ligger inom 1: vattenskyddsområdet för grundvattentäkt, 2: inom område för icke skyddade grundvattentäkter definierade i åtgärdsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt, 3: övriga MIFO-objekt i kommunen som riskerar att ha negativ påverkan på vatten.
Villkor i kommunens arrendeavtal för båtuppläggningsplatser	I dagsläget finns inga/extremt få spolplattor och andra skyddsåtgärder för båtuppläggningsplatser i kommunen. Där kommunen arrenderar ut mark för båtuppläggning kan villkor skrivas i arrendeavtal, till exempel att skrapning och målning av båtskrov inte är tillåtet utan skyddsåtgärder.
Markprov ska tas innan ny plats för båtuppläggning anordnas	För att säkerställa att platsen används som den ska samt återställs i gott skick efter avslutat arrendeavtal görs markprover för att veta vilket utgångsläge platsen har gällande markföroreningar.

ÅTGÄRD	BESKRIVNING
MILJÖGIFTER	
Kartering av miljögifter i kommunens naturhamnar	Kommunen har många fina och allt mer välbesökta naturhamnar. Sedimentprov i dessa tas för att påvisa om hamnarna behöver saneras/ beläggas med restriktioner gällande båttrafik
Utreda behov av spolplatta i anslutning till kommunala båtupptagningsplatser.	För att minimera spridning av miljöfarliga ämnen rekommenderas att alla hamnar där båtar återkommande tas upp och tvättas installerar en lösning för båtbottentvättning
Plan för befintlig dagvattenhantering	Den befintliga dagvattenhanteringen i kommunen behöver utredas. Se över var biologisk rening behövs och kan genomföras (öppna lösningar). Ösmo, Grödbby, Lidatorp, Spångbro och Nynäshamn berörs.
FYSISKA FÖRÄNDRINGAR	
Bygga om utloppet från Svandammen så att det inte längre utgör ett vandringshinder för fisk.	Svandammens utflöde har en enkel fördämning i form av en plank som hindrar vattnet från att rinna ut för fort. Denna skulle kunna ersättas av en naturlig fördämning i form av sten och grus. Föregås av en höjdmätning vid utlopp och mynning för att se vilken lösning som är mest lämplig.
Vandringshinder Alhagen	Utreda om det är möjligt att Alhagens utlopp kan byggas om så att fisk kan vandra in.
Ta fram åtgärdsplan för undanröjning av vandringshinder för fisk	Kommunen har flera vandringshinder som behöver åtgärdas. Viktigast är utloppet av Muskan, de två som ligger kring Fors och Vretafor, samt hindret vid Källsta kvarn. Hindret i Fagersjöns utlopp kan prioriteras när hindret vid Källsta har åtgärdats.
Fiskvårdsåtgärd överfart Koholmen	Överfarten vid Koholmens norra del bör göras om för att gynna fisk. Lätt muddring, samt bro för att återskapa den fiskväg som håller på att växa igen.
Undersöka vilka markavvattningsföretag som är aktiva	Dräneringen i kommunen är undermålig på flera ställen. Markavvattningsföretag är ålagda att se till att markavvattningen fungerar enligt beslut. Dock är många av dessa inaktiva. Kommunen bör se över vilka markavvattningsföretag som är överflödiga och vilka som behöver väckas till liv igen

ÅTGÄRD	BESKRIVNING
FYSISKA FÖRÄNDRINGAR	
Utreda vilka vatten som kan och behöver restaureras (kompletteras med fokusutredningar - se övergödning)	T.ex. återställa vattennivåer, återskapa meandring, rensning av vegetation m.m. Exempelvis höjning av Fagersjön, återskapande av Lövsjön, återskapa/skapa gäddfabrik på Näset vid Nickstaviken, restaurering av Dyåns huvudfåra m.m.
KLIMATFÖRÄNDRINGAR	
Kartläggning, följt av anpassning av skogsbruk i områden som har problem med försurning och övergödning	Se över vilka landområden som riskerar översvämning och erosion i ett framtida klimat. Arbetet kan visa vart anläggning av t.ex. våtmarker kan vara lämpligt, samt var utveckling av bostäder och verksamheter är olämpligt. En komplettering av befintligt underlag hos kommunen.
FÖRSURNING	
Undersöka erosion- och översvämningrisker i ett framtida klimat, kommunövergripande	Kalhyggen bidrar till utlakning av näringsämnen (övergödning) och bortforsling av neutraliserande ämnen (försurning). Kommunen kan använda sig av olika former av kontinuitetsskogsbruk i sina skogar för att motverka detta.
FRÄMMANDE ARTER	
Inventera förekomst av flodkräfta	Undersöka på vilka lokaler det fortfarande finns flodkräfta och eventuellt upprätta skydd för de kvarvarande lokalerna.
Undersöka om och var det finns skadliga främmande arter i kommunens vatten	Beställa information från Länsstyrelsen och eventuellt komplettera med inventeringar.
SKYDD AV DRICKSVATTEN	
Utredning om skydd för icke-kommunala vattentäkter	Utreda skydd för de 18 icke-kommunala vattentäkterna som måste skyddas enligt åtgärdsprogrammet
SKADLIGA ÄMNINGAR I GRUNDVATTEN	
Åtgärda höga kloridhalter i grundvattenförekomster	Minskad vägsaltning kring Sorundaåsen södra, Söderängstorp, Pålamalm, Rosenhill-Lilla Ström. I Ösmo bör en utredning göras om hur kloridhalterna ska åtgärdas då de härrör från relict saltvatten.

ÅTGÄRD	BESKRIVNING
SKADLIGA ÄMNEN I GRUNDVATTEN	
Utreda och åtgärda höga sulfathalter i Sorundaåsen Södra.	Sulfathalt för utgångspunkt för att vända trend har överskridits i vattenförekomsten. 70 mg/l har uppmätts som max och medelvärdet är 49,9 mg/l. Utredning om hur detta kan åtgärdas.
ÖVRIGT	
Utveckla miljöövervakningsprogrammet	Upprätta en processbeskrivning över hur övervakningen ska ske, vilka sjöar som ska övervakas, samt se över vilka sjöar som Länsstyrelsen kan provta framöver
Utreda behovet av skydd av viktiga biotoper, t.ex. grundområden, åsträckor m.m.	Flera områden i kommunen omnämns som viktiga i kommunens naturinventering, exempelvis Fitunaåns mynning, Muskån m.m. Görs tillsammans med fokusutredningar.
Se över möjligheterna att bilda ett vattenråd för Muskån/Hammerstaån, alternativt Horsfjärden	Bilda ett vattenråd tillsammans med berörda kommuner, företag och kommuninnevånare i syfte att föra fram kunskap, frågor och åtgärder gällande vattnet i området.
Utreda om behov finns av marint områdesskydd/fiskefredningsområden.	Kommunen har många platser som kan vara skyddsvärda i och med att de fungerar som fiskrekryteringslokaler. Ett framtida områdesskydd skulle då inkludera fredningsområden för fisk. Exempel på områden är Fållnäsvisken och Koholmsvisken. Samarbete med Lst.
Skapa en kommunal fiskevårdsplan	Fiskevårdsplanen bör innehålla information om riktlinjer för arrende av fiske på kommunens vatten, provfiskeprogram, eventuellt fiskereduktion i sjöar som är drabbade av övergödning m.m.

Kapitel 4 – Lagar och kommunala dokument

Vattenfrågorna berörs i en mängd olika lagar, regler, direktiv och förordningar. Nedan följer den mer övergripande lagstiftningen som rör samhällsplaneringens och naturvårdens lagstiftning.

Lagstiftning som berör vatten

EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet)

Sedan år 2000 finns ett EU-direktiv, ramdirektivet för vatten (direktiv 2000/60/EG), som lägger grunden för vad EU-länderna inte får underskrida vad gäller kvalitet och tillgång på vatten. Direktivet är tänkt att leda till att EU-ländernas resurser samordnas bättre inom och mellan länderna för att komma tillrätta med brister i vattenmiljön. 2004 infördes vattendirektivet i svensk lagstiftning genom bland annat vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).

Vattendirektivet har sin grund i att vi gemensamt måste vårda våra vattenresurser för en framtida hållbar vattenanvändning. Enligt direktivet ska alla vatten ha uppnått god kemisk och ekologisk status till 2015 och att inga vattenförekomsternas status får försämrats.

Baltic Sea Action Plan (BSAP)

2007 beslutade Östersjöländernas miljöministrar och EU-kommissionen, inom ramen för Helsingforskommissionen (HELCOM), om en gemensam åtgärdsplan, Baltic Sea Action Plan (BSAP). Planen gäller för Egentliga Östersjön, Öresund och Kattegatt. Planen innehåller fyra del-mål; Östersjön opåverkad av övergödning, liv i Östersjön opåverkad av farliga ämnen, en gynnsam bevarandestatus av Östersjöns biologiska mångfald och miljövänlig sjöfart i Östersjön. För övergödning är det övergripande målet enligt BSAP är ett Östersjön på 1950-talets eutroferingsnivå.

För att uppnå detta tillstånd har länderna kommit överens om att senast år 2016 ha vidtagit åtgärder mot såväl luftburen som vattenburen belastning med näringsämnen för att till år 2021 nå målet god ekologisk miljöstatus. De huvudsakliga källorna för belastning av kväve och fosfor är utsläpp från

jordbruk, kommunala reningsverk, enskilda avlopp, industri samt luftburet nedfall⁵.

EU:s havsmiljödirektiv

EU:s havsmiljödirektiv, The Marine Strategy Framework Directive, antogs av medlemsländerna 2008 med målet att Europas hav ska ha en god miljöstatus år 2020. Direktivet innehåller elva temaområden som skall fungera som ramverk för bedömning av god miljöstatus för de marina ekosystemen. Det berörda området inkluderar, förutom alla marina vatten i EU, även den ekonomiska zonen. För Sveriges del handlar det om Östersjön och Nordsjön, det vill säga Skagerrak, Kattegatt och Öresund. Havsmiljödirektivet infördes i svensk lagstiftning i november 2010 genom Havsmiljöförordningen (2010:1341). Havs- och vattenmyndigheten, HaV, ansvarar för att arbetet genomförs.

Första steget i arbetet handlar om att bedöma hur haven mår i dag och att analysera den ekonomiska betydelsen av nyttjandet av haven samt vilka ekonomiska och sociala värden som förloras om den marina miljön inte skyddas. Den övervägande bilden visar att tillståndet i våra hav inte är det önskade, men att det varierar beroende på vad man bedömer. De belastningar som identifierats som mest betydande är biologisk störning genom uttag av arter, tillförsel av näringsämnen, tillförsel av farliga ämnen men även fysisk påverkan genom bottentrållning samt marint avfall. Jordbruk och industri samt fiske och sjöfart bidrar mest till dessa belastningar. Samtidigt är dessa aktiviteter också beroende av fungerande ekosystem för sina verksamheter.

Havs- och vattenmyndigheten har påbörjat ett arbete med att ta fram havsplaner som är ett viktigt verktyg för havens långsiktiga förvaltning och utveckling. Planerna behövs för att länka samman all planering och förvaltning som rör våra havsområden. Planeringen innebär att nyttjande, utveckling och bevarande vägs mot varandra. Havsplanerna berör territorialhavet och Sveriges ekonomiska zon. Nynäshamns kommun tillhör Östersjöns kommande havsplan och i en preliminär identifiering av områden med planeringsbehov berörs området utanför Öja samt infarterna till Södertäljefarleden och Nynäshamn, vilket innebär de allra yttersta delarna av kommunens vatten. Nedan visas en ungefärlig linje för den kommande havsplanens inre gräns.

⁵ Sveriges åtaganden i Baltic Sea Action Plan, rapport 5985, Naturvårdsverket

Den streckande linjen visar kommunens baslinje. Den inre gränsen av den kommande havsplanen går en nautisk sjömil utanför denna baslinje. Det är därmed de allra yttersta delarna av kommunens vatten som kommer beröras i havsplanen som Havs- och vattenmyndigheten ska ta fram.

Miljöbalken och Plan och bygglagen (PBL)

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten ska alla vattenförekomster uppnå god ekologisk, kemisk och kvantitativ status. Juridiskt binds kommunerna att uppnå detta främst via Miljöbalken och Plan och bygglagen. I miljöbalken regleras bland annat hur hushållningen med mark och vatten ska ske, skydd av vattenområden, samt hur tillsyn ska gå till. Miljöbalkens 5:e kapitel är särskilt tillägnat vattenförvaltningen och förtydligas ytterligare i vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Exempel ur miljöbalkens 5:e kapitel:

3 § Myndigheter och kommuner ska ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs. Lag (2010:882).

8 § Myndigheter och kommuner skall inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt ett åtgärdsprogram som fastställts enligt 5 §. Lag (2003:890).

I Plan- och Bygglagen finns ett antal mål och krav som har anknytning till vattenförsörjning och vattenhushållning ⁶:

- Planeringen ska inriktas så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra fysiska resurser uppnås.
- Klimataspekter ska särskilt beaktas.
- Bebyggelse och byggnadsverk ska lokaliseras till områden med lämpliga jord-, berg- och vattenförhållanden, möjligheterna att ordna vatten- och avloppsförsörjning samt med hänsyn till risken för olyckor översvämning och erosion.
- Bebyggelsen ska utformas och placeras med hänsyn till behovet av hushållning med energi och vatten samt av goda klimat- och hygienförhållanden.
- Lokalisering, placering och utformning av bebyggelse ska så att skadlig påverkan på grundvattnet inte uppstår om risk finns för människors hälsa eller betydande olägenhet på annat sätt.

⁶ Vattenplaneringens informationsförsörjning – om samordningen mellan vattenförvaltningen och PBL och behoven av planeringsunderlag, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 2011:4

Kommunala planer som berör vatten

Det finns många kommunala dokument som berör vattenfrågorna och dessa beskrivs kort nedan. Samtliga dokument finns att läsa på kommunens webbplats om inget annat anges.

Översiktsplan

I arbetet med en ny översiktsplan (ÖP) har ett avsnitt om vattenförvaltning införlivats i texten. Nedan följer de riktlinjer som tagits fram som gäller för blåstruktur och vattenförvaltning:

- Blåstrukturen ska utvecklas och nyttjas på ett hållbart sätt.
- Tillgängligheten till stränder och vattenområden ska säkerställas och förstärkas.
- Vid planering ska hänsyn tas till hela det berörda avrinningsområdet för vattnet.
- Samtliga vattenområden ska uppnå miljökvalitetsnormerna i EU:s vattendirektiv i utsatt tid (2015 eller 2021, se även de lokala miljömålen).
- För att uppnå god status i kommunens vattenförekomster ska utsläpp av näringsämnen och föroreningar från bland annat enskilda avlopp och jordbruksmark minskas.
- Kommunen ska verka för att arbeta långsiktigt med att undanröja vandringshinder för fisk.
- Arbetet för att förbättra vattnets status ska ske i samråd med markägare och övriga intressenter.

Lokala miljömål

I Sverige finns 16 nationella miljömål som Nynäshamns kommun har brutit ned till fyra kommunspecifika miljömålsområden, i syfte att 2020 uppnå en god miljö att överlämna till kommande generationer. De fyra områdena är:

1. Effektivare användning av energi och transporter
2. Hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö
3. Friska vatten
4. Giftfria och resurssnåla avlopp

Flera av de lokala miljömålen berör vatten och listas nedan.

Målsättning för Hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö

- Att förvalta vår natur på ett sätt som främjar biologisk mångfald och som skapar en god tillgänglighet till natur och skärgård för rekreation, friluftsliv och natur- och kulturupplevelser.
- I samhällsplaneringen väga in hållbara och resurssnåla transporter, effektiv energianvändning och kretsloppsanpassad vatten-, avlopps- och avfallshantering.

Målsättning för Friska vatten

- Att kommunens hav, sjöar, vattendrag har naturliga nivåer av närsalter och är fria från bekämpningsmedel och organiska miljögifter.
- Att uttagen av grundvatten inte är större än nybildningen.
- Att dagvatten i tätorterna ska hanteras så att mängden dagvatten som behöver avledas minskar samt att föroreningskällorna minimeras.

VA-plan (VA-strategi och VA-utvecklingsplan)

Nynäshamns kommun har under 2012 antagit en VA-strategi med syfte att skapa en långsiktig och hållbar planering för hur VA-utvecklingen ska utformas i kommunen utifrån de lagkrav och förutsättningar som finns.

Målen med VA-strategin är att förse kommunens boende med en hållbar VA-lösning samt att förbättra den lokala vattenkvaliteten särskilt i de inre kustvikarna.

VA-strategin har kompletterats med en VA-utvecklingsplan som antogs under 2014. Dessa två dokument utgör tillsammans kommunens VA-plan.

Va-strategin består av 6 strategier:

1. Bygga ut kommunalt VA. Utbyggnaden ska göras till de områden som utsetts ha störst behov att lösa sin VA-situation.
2. Flytta utsläppspunkter. VA-strategins slutliga mål är att minska utsläppen i känsliga områden genom att flytta utsläppspunkter för avloppsvatten från den inre skärgården till Östersjön. På sikt leds allt kommunalt avloppsvatten till Nynäshamns reningsverk.
3. Framtida vattenförsörjning. I ett långsiktigt perspektiv ska den västra delen av kommunen försörjas med vatten från Gorrans källflöde. Detta gäller även den sydvästra skärgården som vid en kommunal utbyggnad dock i ett första steg försörjs med Stockholmsvatten via Nynäshamn. Den östra delen av kommunen kommer att som idag försörjas med vatten från Stockholm.
4. Etappvis utbyggnad till den västra skärgården. De områden i västra skärgården som har störst behov av att lösa sin VA-situation ska anslutas till kommunalt VA och vattnet renas i Nynäshamns reningsverk. Avsikten är även att lägga ner Torp och Marsta avloppsreningsverk när de nått sin fulla kapacitet och dra ledningar från dessa till Nynäshamns reningsverk.
5. Finansiering. Finansieringen ska ske genom en enhetlig VA-taxa för hela kommunen. Skattekollektivet ska inte bidra till kommunalt vatten och avlopp enligt ett redan taget principbeslut av kommunen.
6. Enskilda och gemensamma VA-anläggningar. För de enskilda och gemensamma anläggningarna som inte kommer anslutas till kommunalt VA gäller det att se till att anläggningarna är i det skick att de uppfyller kraven som miljöbalansen ställer och kommunen ska verka för större gemensamma anläggningar.

I VA-strategin redovisas även de områden som Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) har bedömt kräver hög skyddsnivå för miljö- och hälsoskydd gällande enskilda avlopp, samt de områden där det finns restriktioner gällande installation av WC och BDT.

Med den planerade utökningen av VA-nätet kommer utsläppen av kväve från kommunens avlopp sänkas från dagens (2010) uppskattade situation på 28 ton per år till 18 ton per år. När det gäller fosfor kommer utsläppen sjunka från 2,6 ton per år

till 0,9. Detta är en mycket stor sänkning av miljöbelastningen på våra vatten och en stor vinst görs i och med att utsläppspunkterna på sikt planeras att flyttas från vikarna Mörkarfjärden i Himmerfjärden och Fällnäsvisken till Nynäshamn.

Riktlinjer för avlopp

1987 beslutade Nynäshamns kommun om regler för hantering av vatten- och avloppsfrågor, samt vad som gäller för att bevilja/avslå ansökningar om enskilda avloppslösningar för WC- avlopp och/eller BDT-avlopp inom ett antal områden i kommunen. Riktlinjerna innebär för många områden mer eller mindre stopp för installation av avloppsanläggningar som ökar uttaget av grundvatten och utsläpp av avloppsvatten. För att utföra en avloppsanläggning för WC- och/eller BDT-avloppsvatten och för installation av förmultningstoalletter och liknande, krävs tillstånd av Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF).

I dagsläget pågår en revidering av riktlinjerna för enskilt VA inom Nynäshamns kommun i och med framtagandet av VA-planen.

Dokumentet Riktlinjer för avlopp finns i tryckt form att bläddra i på Nynäshamns kommuns stadsbyggnadsavdelning, samt på SMOHF:s kontor i Haninge.

Dagvattenpolicy

År 2010 antogs en dagvattenpolicy som gäller för större ombyggnationer, nybyggnation och i vissa fall nuvarande dagvattenlösningar.

Policyn uttrycker:

- Dagvattnet ska i första hand hanteras lokalt och helst infiltreras i marken på platsen där nederbörden faller. Om detta inte är möjligt ska vattnet samlas upp så att flödet utjämnas och fördröjs.
- Förorenat dagvatten från exempelvis större vägar, större bostadsområden, parkeringsplatser och industriområden ska renas innan det rinner vidare till recipient eller infiltreras. Föroreningskällorna ska minimeras.

Kustplan

Nynäshamn och Haninge kommuner har tillsammans arbetat fram en kustplan som antogs år 2002.

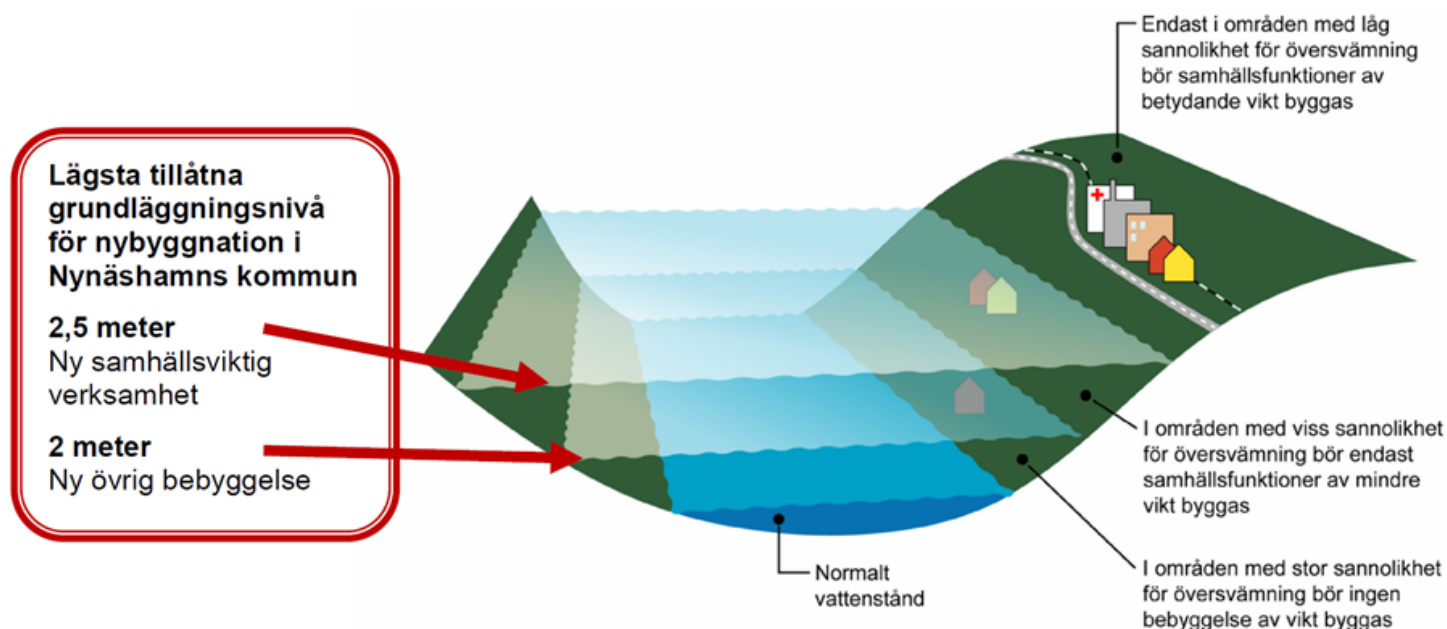
Syftet med planen är att:

- Öka medvetenheten och förståelsen för skärgårdsområdenas speciella förutsättningar och möjligheter.
- Beskriva vattenområdenas och strändernas kvaliteter och hot.
- Redovisa hur land- och vattenområden i kommunerna bör skyddas, bevaras och utvecklas.
- Redovisa vilka land- och vattenområden som kan utvecklas/exploateras.
- Tydligt beskriva möjligheter att utveckla näringar i skärgården, vilka samtidigt hushållar eller förstärker områdets kultur- och naturvärden.
- Vara ett tydligt och lättolkat underlag för tillståndsprövningar enligt till exempel Plan- och bygglagen och Miljöbalken.

Kustplanen bör uppdateras.

Lägsta tillåtna grundläggningsnivå

I och med ett framtida förändrat klimat med ökade nederbördsmängder och höjda havsnivåer har Nynäshamn kommun i kommunens klimatstrategi och i kommunens Översiktsplan beslutat om riktlinjer för lägsta tillåtna grundläggningsnivå för ny bebyggelse. Denna innebär att inga nya byggnader med samhällsviktiga funktioner får tillkomma på en grundläggningsnivå lägre än 2,5 meter över normalt vattenstånd. För annan bebyggelse gäller 2 meter över havet. Policyn är baserad på nuvarande kunskapsläge om framtida havsnivåer och kan komma att ändras med nytt kunskapsunderlag. Läs mer om förändrat klimat finns och klimatanpassning i Klimatstrategi och Energiplan Nynäshamns kommun. Mer information om förändrat klimat finns även i avsnittet Miljöproblem i kommunen nedan.

Riktlinjer för oljeavskiljare samt tvätt av fordon i Nynäshamns kommun

Riktlinjerna har tagits fram för att få en enhetlig bedömning av verksamheter som omfattas av krav på oljeavskiljare eller ytterligare reningsutrustning för fordonstvätt. Spillvatten från dessa verksamheter innehåller normalt föroreningar som till exempel metaller och olja, vilket kan medföra skador och störningar om det når avloppsreningsverk, enskilda avloppsanläggningar eller släpps ut i naturen. Föroreningar som via spillvattennätet når reningsverken kan störa funktionen i verken och avloppsslammets kvalitet kan påverkas negativt – slam sprids på jordbruksmark som gödningsmedel. Föroreningar som släpps via dagvattennätet kan förorena grundvattennätet och dricksvattentäkter, skada växt- och djurliv, förorena vattendrag och mark.

I riktlinjerna listas vilka verksamheter som har krav på oljeavskiljare, att avloppslösa lokaler eftersträvas, hur kemikalier och spillvatten ska hanteras med mera. Dokumentet är något föråldrat och ska uppdateras.

Slampolicy

Kommunen har antagit en slampolicy som har sin grund i de lokala miljömålen om att allt slam från kommunens avloppsreningsverk ska vara certifierat för att kunna användas på odlingsbar mark.

Policyn uttrycker att:

- Kvaliteten på vårt slam ständigt förbättras och att det har en sådan kvalitet att det kan användas som växtnäring.
- Öppenheten i kvalitetssystemet och samverkan med olika aktörer blir en drivkraft för ytterligare förbättring av slammets kvalitet.
- Åtgärder utförs förebyggande.
- Slammets kvalitet minst uppfyller kraven i gällande lagar, föreskrifter och lokala mål. Det skall finnas en strävan att uppnå minsta möjliga utsläpp till rimliga kostnader.

Allt slam från kommunens reningsverk är numera certifierat enligt REVAQ⁷ och slammets återförs till jordbruksmark samt används till jordtillverkning.

Oljeskyddsplan

Nynäshamns kommun har tillsammans med Tyresö, Nacka, Södertälje och Haninge kommuner, Södertörns brandförsvarsförbund och SWECO tagit fram en gemensam oljeskyddsplan. Planen beskriver skeden och uppgifter som följer i samband med oljepåslag på den gemensamma kuststräckan. Planen syftar till att saneringsarbetet hanteras på ett förberett och samordnat sätt utifrån gemensam syn på samverkan, prioriteringar och utnyttjande av resurser. I arbetet med planen har bland annat olika havsområden som är särskilt känsliga för oljeutsläpp pekats ut för att skyddsprioriteras i händelse av ett oljeutsläpp. På webbadressen <http://gis.lst.se/miljoatlas/> finns information i kartmaterial om områden som ska skyddas vid oljepåslag, strandtyp, resurser med mera.

---

⁷ Certifieringssystem för hållbar återföring av växtnäring, minskat utflöde av farliga ämnen till reningsverk och hantering av risker på vägen dit. Certifieringen innebär att ett reningsverk bedriver ett aktivt uppströmsarbete, arbetar med ständiga förbättringar av avloppsreningsverket och är öppen med all information.

Kapitel 5 – Vattenförvaltningen

Vattenförvaltningen kallas arbetssättet som Sverige arbetar med för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Förvaltningen sker i sexårs cykler där varje cykel omfattar sex år. Den första avslutades under 2009 och samma år inleddes den nuvarande förvaltningscykeln, som sträcker sig fram till 2015. Den sexåriga cykeln innebär regelbundna kontroller av i vilken utsträckning miljö kvalitetsnormerna uppnåtts och om nya normer krävs. Dessutom upptäcks om förändringar i miljö tillståndet har gjort gamla bedömningar inaktuella och om de åtgärder som satts in har varit framgångsrika ⁸.

I Sverige har landet delats in i fem större vattendistrikt där Nynäshamns kommun tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt. I varje vattendistrikt finns en länsstyrelse som är utsedd att vara vattenmyndighet och ansvarar för att arbetet utförs enligt vattenförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen i Västmanland är vattenmyndighet i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Kommunernas roll i vattenförvaltningen

I vattendistriktet har myndigheter och kommuner ålagts totalt 37 åtgärder för att god status ska uppnås inom utsatt tid. Kommunerna ska genomföra sex av de 37 specifika åtgärderna. Numreringen nedan härrör från Vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

32. Kommunerna behöver, inom sin tillsyn av verksamheter och föroreningsskadade områden som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön, prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

33. Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

34. Kommunerna behöver inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.

35. Kommunerna behöver tillse att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än

50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.

36. Kommunerna behöver utveckla sin planläggning och prövning så att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.

37. Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna, utveckla vatten- och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.

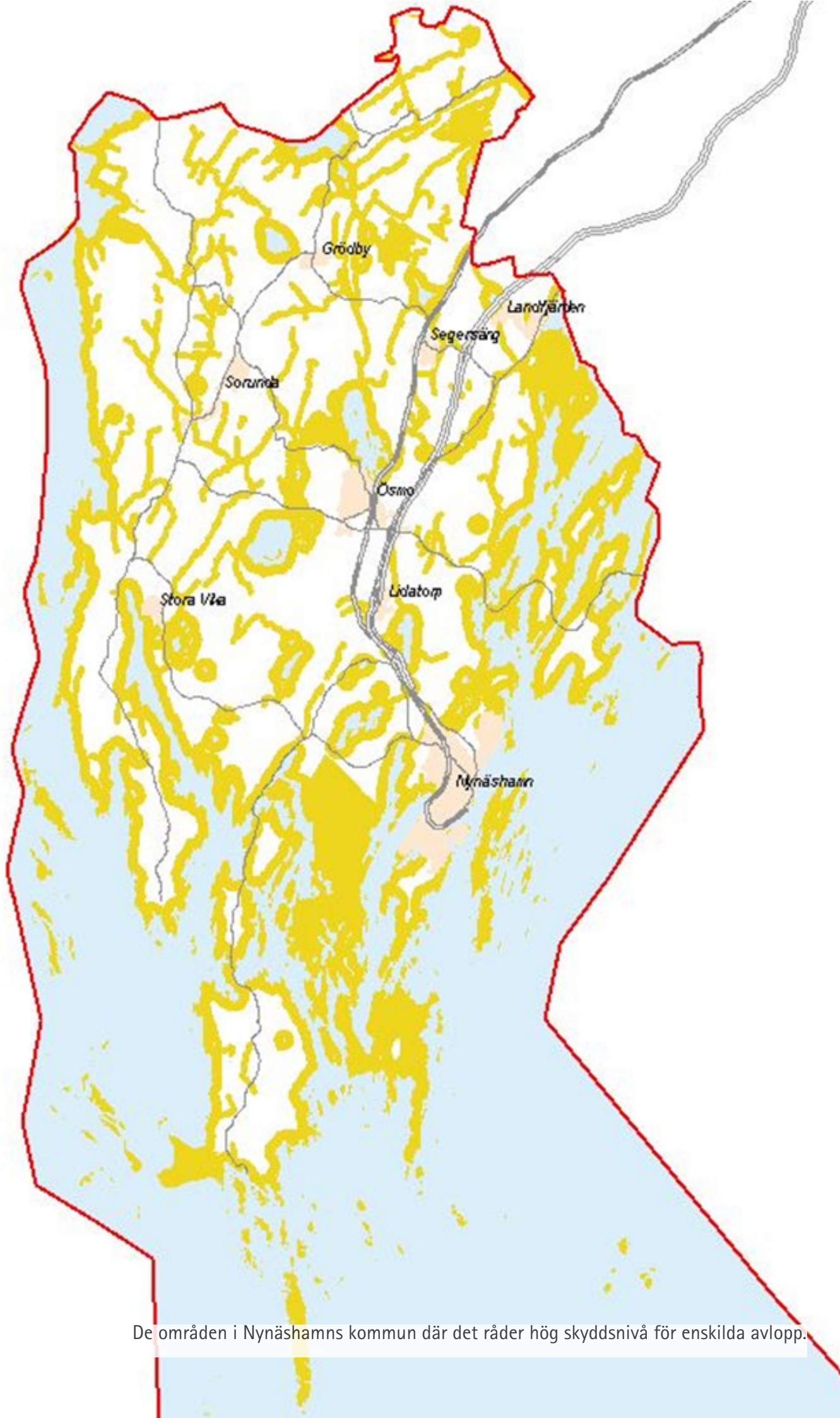
Kommunens arbete med vattenförvaltningen

När det gäller **åtgärd 32** och **åtgärd 33** så ligger ansvaret för dessa på Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF). Förbundet bildades 2008 och utövar tillsyn och prövning i Nynäshamn, Haninge och Tyresö kommuner.

Åtgärd 33 (krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp). Naturvårdsverket gav år 2006 ut allmänna råd för små avloppsanläggningar. Enligt dessa bör kommunen ställa högre reningskrav i områden som kommunen anser vara extra känsliga för utsläpp av avloppsvatten. I t ex vattenskyddsområden och känsliga vattendrag och kustvikar gäller därför hög skyddsnivå. Det markerade området fungerar som riktmärke, men en bedömning görs alltid i det enskilda fallet. I kommunen har krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp tillämpats sedan 2007.

Nynäshamns kommun har länge intagit en mycket restriktiv hållning till tillstånd för anläggande av avloppsanordningar i känsliga områden, främst på grund av begränsad vattentillgång. I vissa områden är det förbud för installation av WC och i andra, ännu känsligare områden råder förbud för installation av WC- och BTD-avloppsanläggningar. Där ges inga nya tillstånd till enskilda avloppsanläggningar och i princip råder nybyggnadsförbud. Hos Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund finns klassificeringen beskriven mer noggrant i ”Bedömningsgrunder för enskilt avlopp” med tillhörande karta. Det är ett levande dokument som förändras i takt med att VA-strategin förverkligas eller om ny kunskap tillkommer inom ett område. Där inget annat anges gäller normal skyddsnivå.

⁸ <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/om-vattenmyndigheterna/vattenforvaltningens-arbetscykel/Pages/default.aspx>, 2012-06-27

De områden i Nynäshamns kommun där det råder hög skyddsnivå för enskilda avlopp.

Gällande åtgärd 34 (vattenskyddsområden för kommunala dricksvattentäkter) har kommunen 2008 lämnat in ett förslag på utökade vattenskyddsområden till Länsstyrelsen för beslut. Området vid Älby-Berga förstoras genom att bland annat innefatta sjön Fjättern samt en hopslagning av de två skyddsområdena till ett skyddsområde. Vid detta förslag på revidering kommer större delen av grundvattenförekomsten innefattas i vattenskyddsområdet. En liknande utökning föreslås för Gorran och Grödbys vattenskyddsområden där områdena slås ihop, samt utökas för att innefatta större delen av grundvattenförekomsten Sorundaåsen södra. Ansökan om fastställelse av reviderade skyddsområden och skyddsföreskrifter för de båda områdena har inlämnats till Länsstyrelsen 2008 och väntar fortfarande på behandling. Nedan följer en kort beskrivning av motiven bakom de föreslagna områdena.

Nynäshamns kommun har en vattentäkt i Älby, en i Berga och en i Sorunda (Gorran) vars vattenskydd (skyddsområde och skyddsföreskrifter) är av äldre datum. Naturvårdsverket har gett ut allmänna råd, SNV handbok 2003:6, och förslaget till nya skyddsområden har gjorts med ledning av denna. Dessutom har nya uppgifter framkommit i samband med att SGU gjort nya undersökningar i kommunen och det finns ett behov av moderna och läsbara kartor som visar zongränser. Motivet till föreslagna förändringar i föreskrifterna är att dessa är föråldrade. Potentiella föroreningskällor i form av vägar, järnvägar, energianläggningar med mera innefattas inte i de nuvarande föreskrifterna. Föreskrifterna är, med nutida synsätt, olämpligt uppbyggda eftersom de även innehåller kommentarer. Numera finns krav på att sära dessa i två olika delar, föreskrifterna ska endast innehålla den rena lagtexten medan kommentarerna samlas i Allmänna upplysningar.

Älby-Berga

Vattentäkt med vattenskyddsområden finns vid Älby och Berga. I och med att den östra delen av kommunen får dricksvatten från Mälaren sedan 2009 är dessa täkter inte längre i bruk. Tidigare användes ytvatten från sjön Muskan och grundvatten från grundvattentäkten Berga som behandlades gemensamt i Berga vattenverk. Grundvatten från grundvattentäkten Älby användes som råvatten och återinfiltrerades i infiltrationsanläggningen Berga, därefter togs det upp i en närbelägen renvattenbrunn. Berga vattenverk producerade dricksvatten

till ungefär 13 000 personer i Nynäshamns tätort och cirka 30 % av Ösmos dricksvatten. Täkterna fungerar nu som reserver. Sjön Fjättern avses användas som reservvattentäkt i framtiden. Vatten från sjön kommer då ledas till infiltrationsanläggningen vid Berga och tas upp i brunnar i anslutning till infiltrationsanläggningen. Sammantaget har vattentäkterna ett mycket högt värde och bedöms vara sårbara.

Förslaget till nytt primärt skyddsområde för Älby vattentäkt föreslås innefatta en större del av isälvsavlagringen som går i dagen än tidigare gräns samt en större andel av det närmaste tillrinningsområdet. Hela tillrinningsområdet till Fjättern föreslås ingå i den primära zonen eftersom sjön bedöms vara mycket känslig för föroreningar då den är så grund. Avrinningen till sjön bedöms gå fort eftersom det är mycket berg i dagen i området. För att skydda hela avlagringen och grundvattnet i området föreslås en gemensam sekundär skyddszon för området, denna innefattar i princip hela tillrinningsområdet för Berga, Älby och Fjättern.

Gorran

Gorrans vattentäkt har ett mycket högt värde och räknas som en av de viktigaste i länet då den nyttjas för vattenförsörjning från Marsta i söder till Grödbys i norr. Åsen har av SGU identifierats som en geologisk formation av nationell betydelse för vattenförsörjning (klass 1/grupp B2), vilket innebär att potentiellt uttag bedöms vara över 25 l/s och befolkningstrycket är högt. Stora delar av grundvattenresursen täcks av grus och sand ända upp i markytan och är därmed mycket sårbara.

Området mellan Spångbro i söder och grundvattendelaren vid Grödbys bedöms vara ett hydrauliskt sammanhängande avsnitt av åsen. Grundvattnet strömmar till Gorränkällan från söder och från grundvattendelaren nordost om Fagersjön, sedan rinner det ut till Dyån/Fitunaån. Källan är en naturlig dräneringspunkt för hela det aktuella åsavsnittet.

Förslaget till nytt primärt skyddsområde för Gorrans vattentäkt föreslås innefatta en större del av isälvsavlagringen än tidigare gräns beroende på att ytterligare ett brunnsområde (det södra) har tillkommit samt att tillståndet för uttag är betydligt större nu. Förslaget till nytt sekundärt skyddsområde för Gorran föreslås innefatta hela isälvsavlag-

ringen, med randzoner och tillrinningsområde, upp till grundvattendelaren strax norr om Fagersjön. Detta för att skydda hela avlagringen och tillrinningsområdet till vattentäkten.

I avsnittet skydd av dricksvatten illustreras de nuvarande och föreslagna vattenskyddsområdena i karta.

Åtgärd 35 (skydd av icke-kommunala vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller har ett vattenuttag på mer än 10 m³/dag) har inte påbörjats i Nynäshamns kommun. I denna vattenplan har 18 sådana vattentäkter identifierats och listas i tabell 1 nedan. Att skydda dessa vattentäkter finns med bland vattenplanens åtgärder.

Åtgärd 36 (utveckla planläggning och prövning) och 37 (utveckla vatten- och avloppsvattenplaner där god status inte uppnås/riskerar att inte uppnås) behandlas i denna vattenplan. Planläggning och prövning får stöd via de riktlinjer som föreslås i denna plan. Vattenplanen i sig är direkt kopplad till åtgärd 37. Vidare har kommunen jobbat fram en VA-plan som visar till vilka delar av kommunen som kommer att anslutas till kommunalt vatten och avlopp.

Vattenförekomst, miljö kvalitetsnormer och vattenstatus

Vattenförvaltningen omfattar alla sjöar, vattendrag, vatten i övergångszon, samt kust- och grundvatten. Av praktiska skäl har en nedre storleksgräns valts för vilka vatten som beskrivs och får fastställda miljö kvalitetsnormer och det är dessa som benämns vattenförekomster. Avgränsningen ser ut så här:

1. **Sjöar** – har en yta över 1,0 km²
2. **Vattendrag** – har ett avrinningsområde över 10 km²
3. **Grundvatten** – har ett magasin med uttag över 10 m³/dygn eller uttag av dricksvatten för fler än 50 personer
4. **Kustvatten** – ligger inom en sjömil (1 852 m) från kustens och skärgårdarnas yttersta skär

Under 2013 har man även plockat in mindre vatten som preliminära vattenförekomster. Varje vattenförekomst tilldelas en miljö kvalitetsnorm (MKN), vilken talar om vilken status som vattnet ska uppnå. MKN beslutas av Vattenmyndigheten och målsättningen är att alla vatten ska ha god status samt att inget vattens status får försämrats. Detta gäller även

de vatten som inte klassats som vattenförekomster. De olika statusklassificeringarna redovisas i tabell 1 nedan.

Ytvattnet (sjöar, vattendrag och kustvatten) delas in i ekologisk och kemisk status. Den ekologiska statusen består av fem klasser, från hög status till dålig. Den kemiska statusen bedöms som god eller uppnår ej god. Samma indelning gäller för kvantitativ respektive kvalitativ status för grundvatten. Målet i vattenförvaltningen är att uppnå och behålla minst god status till år 2015, om inte undantag medgivits till en senare tid för uppfyllande. Vissa miljöproblem beräknas vara omöjliga att uppnå till 2015 på grund av att det är ekonomiskt orimligt och/eller tekniskt omöjligt att vidta de åtgärder som skulle behövas för att uppnå god ekologisk status till detta år. Detta har resulterat i att vattenmyndigheterna har beslutat om tidsfrist till vatten med sådana miljöproblem enligt 4 kap 9 § vattenförvaltningsförordningen och 3 kap 1 § andra stycket NFS 2008:1. I Nynäshamns kommun finns tidsfrist för alla ytvatten att ha uppnått god ekologisk status till 2021 i och med problematiken med övergödning som är svår att komma till rätta med under kort tid.

Ekologisk status

Ekologisk status är en bedömning av kvaliteten på förekomsten av växt- och djurarter. Om ytvattenförekomsten är naturlig används begreppet ”status”, om den är konstgjord eller kraftigt modifierad används begreppet ”potential”. Den ekologiska statusen delas in i tre kvalitetsfaktorer:

1. **Biologiska kvalitetsfaktorer.** Dessa väger tyngst i bedömningen och innefattar makroalger (exempelvis sjögräs), makrofyter (vattenväxter), kiselalger, växtplankton och fisk. Vilka av dessa som används för sjöar, vattendrag och kustvatten skiljer sig lite åt.
2. **Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer.** Om de biologiska kvalitetsfaktorerna visar minst god status behöver resultatet stödjas av fysikalisk-kemiska faktorer. Dessa innefattar närings-, ljus- och syrgasförhållanden, samt försurande ämnen och syntetiskt särskilt förorenande ämnen i betydande mängd (metaller, växtskyddsmedel, biocider m.m.).
3. **Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer.** Om både de biologiska och fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna visar hög status behövs resultatet stödjas av hydromorfologiska kvalitetsfaktorer.

Dessa består av kontinuitet, hydrologisk regim och hydrologiska förhållanden. **Kontinuitet** handlar om påverkan av till exempel dammar och vägtrummor som stänger av eller hindrar fri passage och spridning av djur och växter i vattensystemen.

Hydrologisk regim avspeglar förändringar orsakade av vattenreglering. Det naturliga mönstret av när och hur mycket vatten som flödar genom vattenförekomsten påverkas direkt av regleringen. **Morfologi** beskriver utformningen av ett vattendrag. Förändringar i vattenförekomstens morfologi kan uppstå på grund av att olika sorters bebyggelse och anläggningar, flottledsrensning, skogs- och jordbruk, vägbyggen med mera påverkar vattnet och dess miljö.

Kemisk status

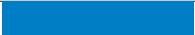
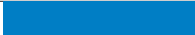

Den kemiska statusen delas i två kategorier: *god* respektive *uppnår ej god status* och fokuserar på 33 prioriterade farliga ämnen, samt 8 övriga förorenande ämnen. Bland annat rör det sig om kadmium, bly, kvicksilver, nickel och föreningar av dessa, PAH:er, bensen, TBT, DDT med flera.

Status för grundvatten

Grundvatten delas in i kvantitativ respektive kemisk status där de olika vattenförekomsterna uppnår eller inte uppnår god status. Grundvattenförekomsterna berör endast vatten i sand- och grusavlagringar och utesluter det grundvatten som finns i berggrunden. Alla sjöar, vattendrag och grundvatten som ingår i vattenförvaltningen har klassats utifrån befintlig kunskap och provtagningar. När data har saknats har en så kallad expertbedömning gjorts.

Det finns även vatten som har blivit klassade som kraftigt modifierade. Detta innebär att en ytvattenförekomst väsentligt ändrat fysisk karaktär på grund av mänsklig aktivitet och där förändringen måste kvarstå trots eventuell låg ekologisk potential, antingen på grund av att det kraftigt modifierade vattnet har hög samhällsnytta eller på att en återställning skulle medföra orimliga kostnader. Exempel på kraftigt modifierade vatten är dammar för kraftproduktion, hamnanläggningar och översvämningsskydd⁹. Dessa vatten bedöms efter hur stor den fysiska förändringen är samt vilken ekologisk potential vattnet har. I Nynäshamns kommun är vattnet i hamnområdet i Nynäshamn klassat som ett kraftigt modifierat vatten.

Tabell 1. De olika klassificeringarna för vattenstatus inom vattenförvaltningen.

Ytvatten, ekologisk status		Ytvatten, kemisk status	
Hög		God	
God		Uppnår ej god	
Måttlig			
Otillfredsställande			
Dålig			
Grundvatten, kvantitativ status		Grundvatten, kemisk status	
God		God	
Uppnår ej god		Uppnår ej god	

⁹ Naturvårdsverket, rapport 2007:3

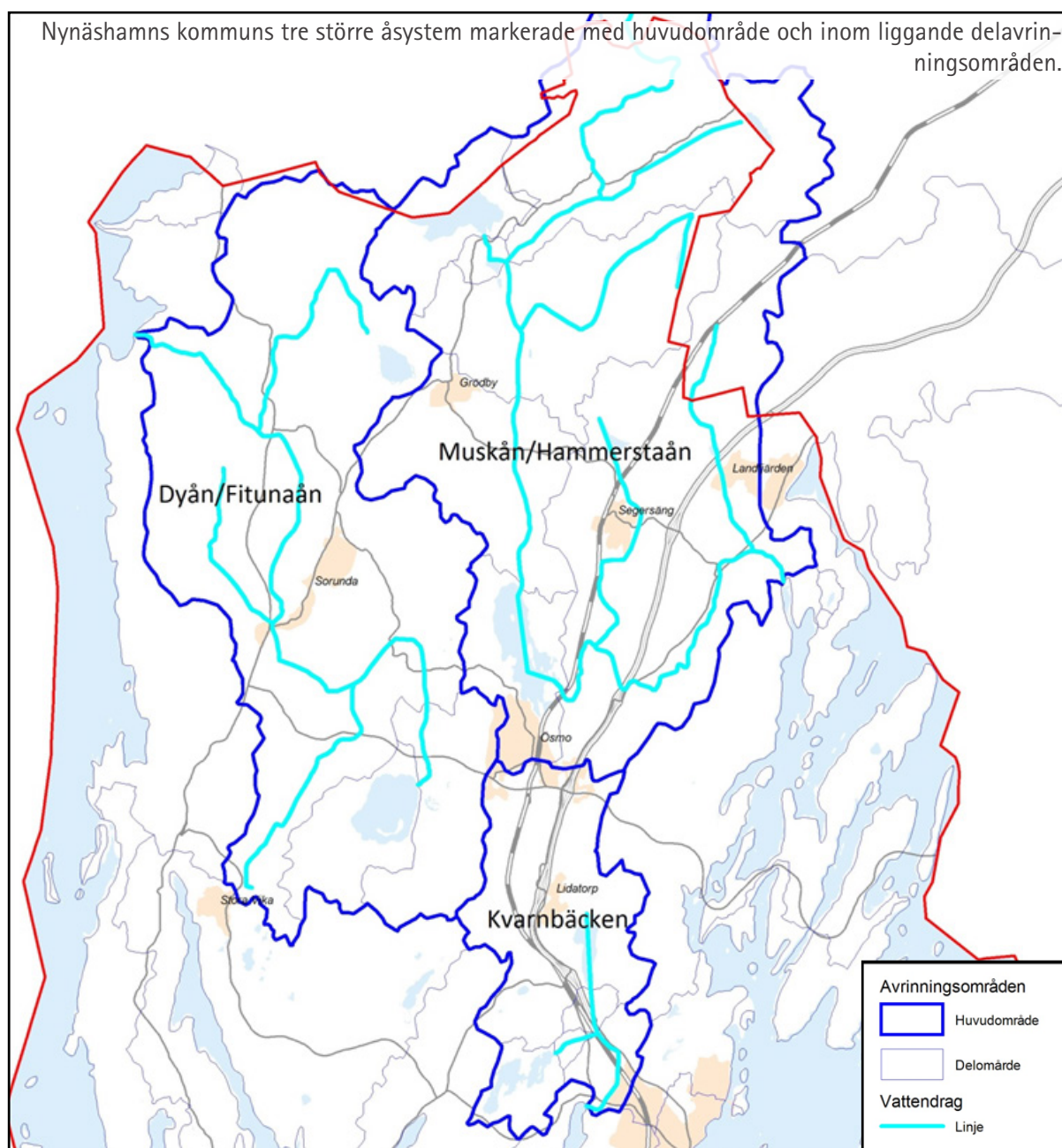
Kapitel 6 - Kort fakta om Nynäshamns vatten

Kommunen har två större vattendrag, Dyån/Fitunaån och Muskån/Hammerstaån, samt ett flertal mindre där denna vattenplan redovisar ett av dessa: Kvarnbäcken. Inom vattenförvaltningen håller Muskån/Hammerstaåns avgränsning på att ändras från att ha bestått av flera små vattendragssträckor till att bli mer sammanhängande. I denna plan redovisas den tidiga bedömningen eftersom det är denna som i dagsläget har data.

Samtliga vattendrag som provtas i kommunen är mycket näringsrika. Stockholms läns vattendrag har generellt sett dubbelt så höga kvävehalter jämfört med övriga Sverige, medan fosforhalter ligger så högt som sex gånger högre.

Dyån/Fitunaån har extremt höga halter av dessa näringsämnen medan Muskån/Hammerstaån och Kvarnbäcken klassats till mycket höga halter. Detta beror i huvudsak på att andelen jordbruksmark är hög där vattendragen flyter fram, samt att inverkan från enskilda avlopp, dagvatten och nedfall av olika luftburna ämnen är stor i kommunen.

Vattendragen är även starkt påverkade av fysiska förändringar såsom uträtning, dikning samt innehar vandringshinder för exempelvis olika fiskarter i form av bland annat dammar och feldimensionerade broar och vägtrummor. De två större vattendragen har unika havsöringsstammar som går upp och leker i vattendragen och de har även förekomst av flodkräfta. Muskån/Hammerstaån är utpekad som riksintresse för naturvården och Dyån/Fitunaån är utpekad som nationellt värdefullt vatten gällande fisk och fiske.

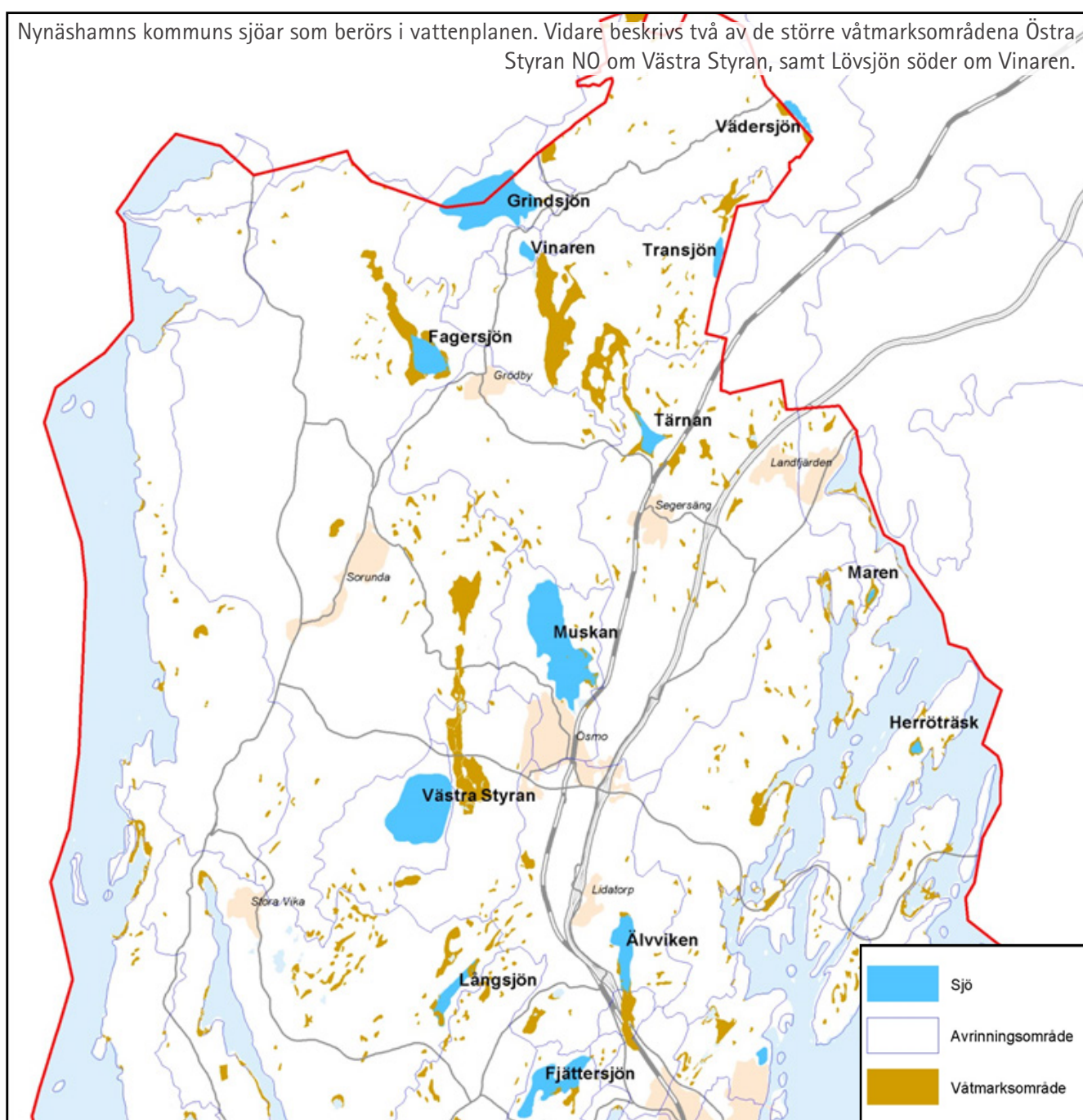

Sjöar och våtmarker

Kommunen har tolv sjöar, där tre är utpekade som vattenförekomster inom vattenförvaltningen eftersom de övriga nio är för små till ytan. En sjö ska överstiga en yta av 1 km² för att räknas som en vattenförekomst. I den senaste bedömningen som gjordes 2013 lades sjöarna Fjättern samt Älrviken till som preliminära vattenförekomster, trots att dessa är mindre än 1 km². Grindsjön har klassats till god ekologisk status, Muskan måttlig och Västra Styran har dålig status. Vidare har både Fjättern och Älrviken klassats till måttlig ekologisk status. Kommunen har två badsjöar medan övriga är skogssjöar eller slättsjöar som är relativt oexploaterade och därför utmärkta för exempelvis fiske eller annan

rekreation.

Våtmarker och blötare markområden är många till antalet men av de större våtmarkerna kan nämnas bland annat Östra Styran och Lövsjön, som båda är resultat av tidigare sjösänkningar. I kommunen finns även den anlagda våtmarken Alhagen som tar emot vatten från Nynäshamns avloppsreningsverk och en del av dagvattnet från Nynäshamns stad. Att anlägga nya våtmarker är en bra åtgärd mot övergödning. Ekonomiska beräkningar visar att våtmarker är särskilt lönsamma ur en samhällsekonomisk synvinkel eftersom de producerar många olika ekosystemtjänster ¹¹.

¹¹ Ekosystemtjänster i en expansiv region – Strategi för miljömålet Ett rikt växt- och djurliv i Stockholms län, remissversion, 2014, Länsstyrelsen i Stockholms län.

Kustvatten

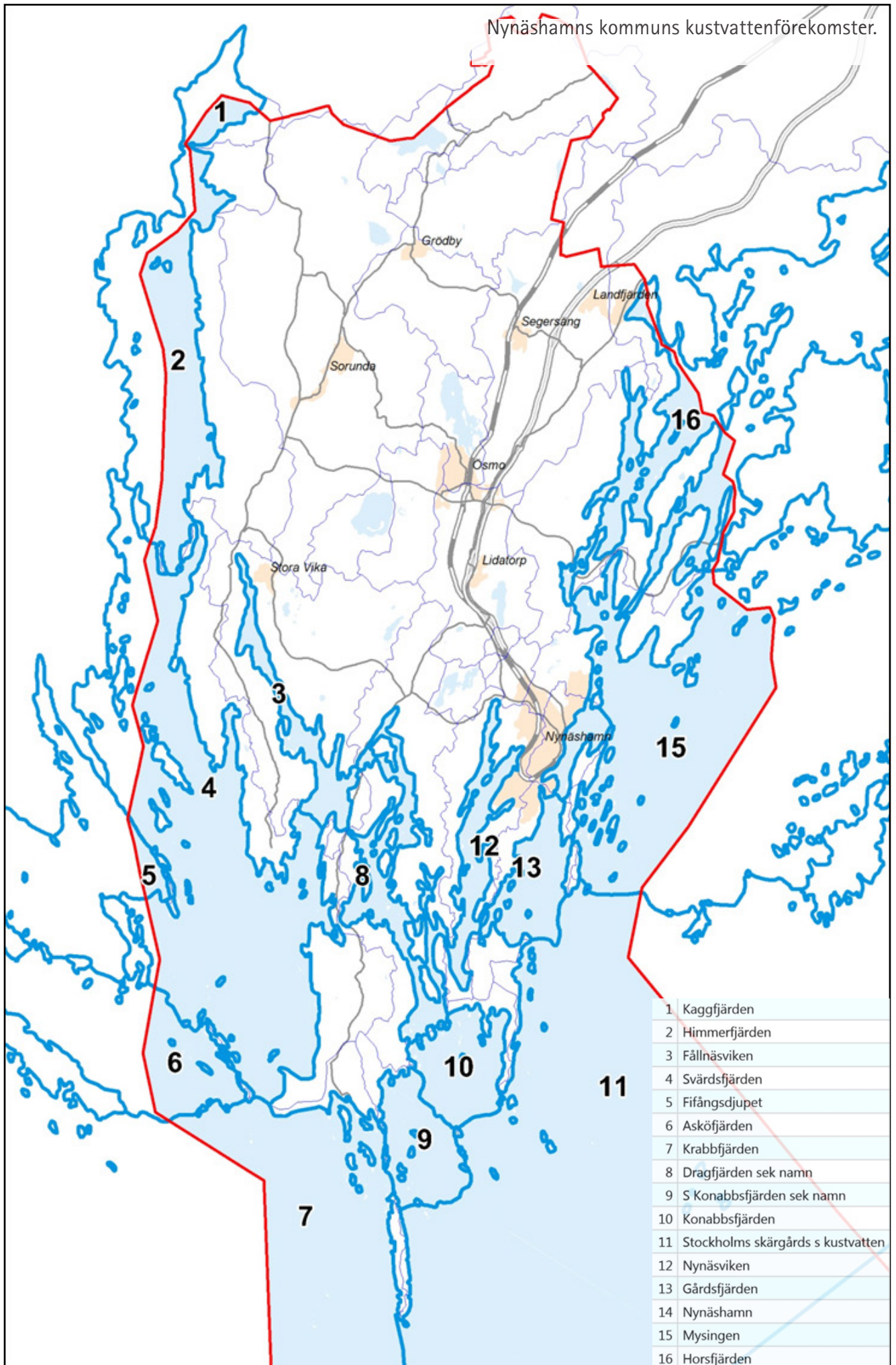
Nynäshamns kommun har mycket stor andel kust, totalt är kuststräckan inklusive öarna ungefär hundra mil lång. Till kusten tar sig vattnet som regnar ner över land via vattendrag, diken eller via marken – så kallad diffus avrinning. Mycket stor del av Nynäshamns kustvatten tillrinner via diffus avrinning eller små vattendrag.

Inom vattenförvaltningen finns sexton olika kustvatten definierade och de består i huvudsak av fjärdar och vikar, exempelvis Horsfjärden, Nynäsviken, Fällnäsvisken, Svärdsfjärden och Himmerfjärden. Kustvattnet har måttlig ekologisk status i hela kommunen utom i Fällnäsvisken, Fifångsdjupet och Asköfjärden där statusen är klassad som otillfredsställande. När det gäller den kemiska statusen klassas alla kommunens kustvatten till dålig status.

Grundvatten

Kommunen har 14 grundvattenförekomster inom vattenförvaltningen. I dagsläget uppnår samtliga av dessa både god ekologisk samt kvantitativ status. Dock löper vissa grundvattenförekomster risk att den kemiska statusen inte uppnår god status till 2015 och 2021. Kommunens grundvattenförekomster beskrivs vidare i **del B i denna plan**.

Nynäs hamns kommuns kustvattenförekomster.

- 1 Kaggfjärden
- 2 Himmerfjärden
- 3 Fällnäs viken
- 4 Svärdsfjärden
- 5 Fifångsdjupet
- 6 Asköfjärden
- 7 Krabbfjärden
- 8 Dragfjärden sek namn
- 9 S Konabbsfjärden sek namn
- 10 Konabbsfjärden
- 11 Stockholms skärgårds s kustvatten
- 12 Nynäsviken
- 13 Gårdsfjärden
- 14 Nynäs hamn
- 15 Mysingen
- 16 Horsfjärden

Kapitel 7 - Miljöproblem i kommunens vatten

I Nynäshamns kommun har tre stora problemområden gällande vatten. Främst är det övergödning som orsakar att i stort sett alla vatten inom kommunens gränser inte uppnår god ekologisk status, men miljögifter och fysiska förändringar utgör också problem. Nedan ges en sammanställning av de miljöproblem som kommunens vatten är utsatta för.

Övergödning

Det mest omfattande vattenproblemet i Nynäshamn är övergödning. Orsakerna är en för hög tillförsel av kväve och fosfor som kommer från diffusa förluster och utsläpp från jordbruksmark, avloppsreningsverk, enskilda avlopp, dagvatten och industrier. Fosfor och kväve faller också ner på mark och vatten från luften från utsläpp som kan komma långväga ifrån. Övergödning innebär att växter har mycket hög tillgång till sina viktigaste näringsämnen och resulterar i att sjöar och vattendrag växer igen, orsakar algblooming och förändrar artsammansättningen i växt- och djursamhällen kraftigt.

I Nynäshamns kommun är alla vattenförekomster utom Grindsjön och den korta åsträcka som löper mellan Grindsjön och våtmarksområdet Lövsjön övergödda. De allra flesta av dessa områden förutspås att fortfarande vara övergödda efter 2015. Eftersom övergödningen är så utbredd samtidigt som det är svårt att åtgärda problematiken, har samtliga av kommunens övergödda vatten fått dispens till år 2021 för att hinna uppnå miljö kvalitetsnormerna.

Påverkansfaktorer

Lantbruk och gödningsmedel

Jordbruksmark står generellt sett för den största delen av näringsutsläpp till vatten och är en stor bidragande orsak till övergödningen i våra vatten. I Nynäshamn finns totalt 53 km² jordbruksmark vilket är ungefär 15 % av kommunens landareal ¹².

¹¹ Statistik från SCB och Jordbruksverket för 2011. <http://statistik.sjv.se/Dialog/varval.asp?ma=JO0104D1&ti=%C5kerarealens+anv%E4ndning+efter+kommun+och+gr%F6da%2E+%C5r+1981%2D2011&path=../Database/Jordbruksverket/Markanvandning/&lang=2>

¹² Jordbruksverket, rapport 2008:31, 64 åtgärder inom Jordbruket för god vattenstatus

¹³ 64 olika åtgärder finns samlade i Jordbruksverkets rapport 2008:31, 64 åtgärder inom Jordbruket för god vattenstatus.

¹⁴ I databasen VISS (<http://www.viss.lansstyrelsen.se/>) listas möjliga åtgärder efter kostnadseffektivitet för olika vattenförekomster.

Under de senaste 30 åren har arealen jordbruksmark minskat med 10 km². Under samma tid har fördelningen av hur marken brukas ändrats från att bestå av en hög andel av olika sädeslag, potatis och slätter- och betesvall till en dominans av slätter- och betesvall och träda.

I Nynäshamns kommun är det framförallt fosforläckage från jordbruksmark som orsakar problematik, men även kväveförlusterna är relativt stora. När det gäller fosforförluster sägs det att 90 % av förlusterna i ett avrinningsområde sker från 10 % av landarealen under 1 % av tiden ¹³, varför det är av stor vikt att sätta in rätt åtgärder vid rätt tidpunkt. De stora näringsläckagen sker i samband med höga vattenflöden, exempelvis när det kommer stora regnmängder eller det blir en snabb snösmältning.

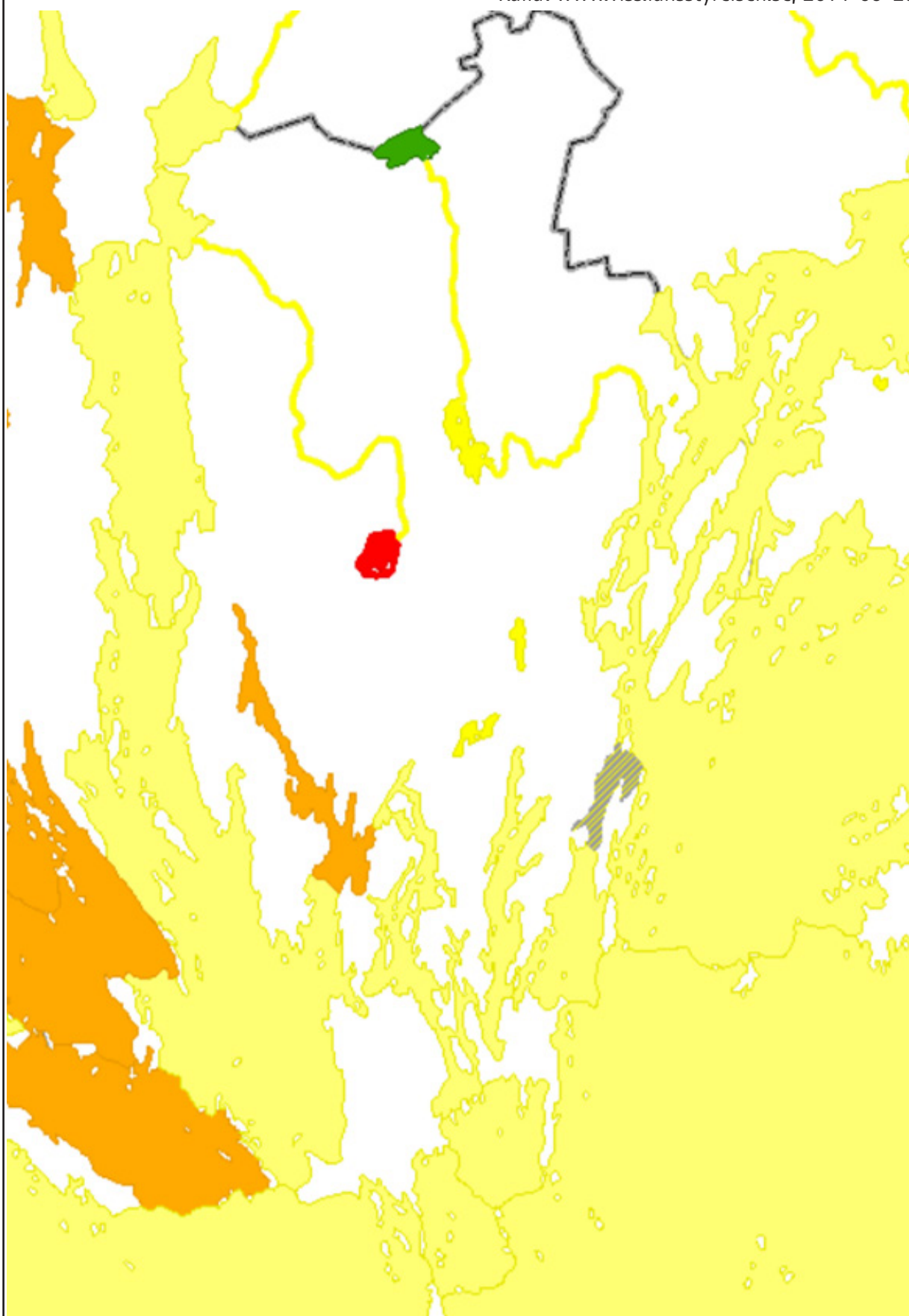
Under år 2012 hade exempelvis avrinningsområdet för Dyån/Fitunaån drygt tre gånger så höga fosforförluster jämfört med år 2011, där 2011 var relativt torrt medan det 2012 kom stora regnmängder. I jordbruksmark finns många olika åtgärder som kan minska näringsläckage till vatten. Våtmarker, strukturkalkning, fosfordammar och anpassade skydds zoner är några exempel ¹⁴. I de stora jordbruksområdena i kommunen – längs med Dyån/Fitunaån samt Muskån/Hammerstaån är jordarna lerhaltiga. Lerhaltiga jordar med dåligt fungerande dränering och låg kalkhalt har stor benägenhet för främst fosforläckage.

Nynäshamns kommun äger 435 hektar jordbruksmark där åtgärder kan vidtas. I övrigt är kommunens möjligheter att påverka utsläppen från jordbruket begränsade och består i tillsyn enligt miljöbalken samt frivilliga samarbeten. Kommunen bör fortsätta ha en aktiv roll för att samarbetsprojekt med andra aktörer ska genomföras, både genom egna initiativ och genom fortsatt engagemang i Svealands kustvattenvårdsförbund och Himmerfjärdens och Kaggfjärdens vattenråd.

Merparten av kommunens jordbruksmark är dikad för att frilägga mer odlingsbar jord samt för att motverka översvämningar. Den dränerade marken sköts av olika markavvattningsföretag som är

Översikt av den ekologiska statusen i Nynäshamns kommuns vatten. Röd färg betyder dålig status, orange otillfredsställande status, gul måttlig status, samt grön god status. Det randiga området är utpekad som ett kraftigt modifierat vatten och har fått klassningen måttlig potential.

Källa: www.viss.lansstyrelsen.se, 2014-09-29

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU, DIRNAT

skyldiga att sköta om diken för att upprätthålla de hydrologiska förhållandena som skapats, exempelvis genom grävning eller klippning av vegetation i diken för att underlätta att vattnet rinner bort från markerna. På flera platser i kommunen finns markavttningsföretag som inte är aktiva, vilket skapar problem då översvämningar uppstår allt oftare eftersom vattenavrinningen inte fungerar. Detta i kombination med ökad förekomst av bäver i kommunen skapar problem i både samhällen och i produktiv jord- och skogsmark.

När underhåll av diken inte gjorts under en mycket lång tidsperiod och det på grund av detta uppstått ett nytt naturtillstånd, kan det behövas tillstånd från Länsstyrelsen för att utföra dikesrensning. I tveksamma fall är det alltid bäst att samråda med Länsstyrelsen. Om rensningen ”kan komma att väsentligt ändra naturmiljön” är man skyldig att samråda med Länsstyrelsen innan rensningsarbeten påbörjas.

I Nynäshamns kommun har antalet hästar ökat med åren vilket är en trend som gäller hela Sverige. Forskning visar att fosforläckage från hästhagar var tre gånger högre än från växtodlingsfält. Halten av löst reaktivt fosfor, som snabbt kan bidra till övergödning, var 13 gånger högre. Mockning och begränsad vinterutfodring i hagar, samt att använda fosforfilter för att ta hand om fosfor i dräneringsvatten är typer av åtgärder som minskar risken för läckage.

En annan källa till näringsläckage kan vara utsläpp av gödningsämnen från parkskötsel. Nynäshamns kommuns parkavdelning sköter om stora grönytor, parker, skolgårdar med mera. Generellt har man under åren använt en mycket liten del konstgödning och gör så än idag.

Avloppsvatten

Avloppsvatten tas om hand i kommunens tre avloppsreningsverk i Marsta, Torp och Nynäshamn, vilka i nuläget tillsammans tar emot avloppsvatten från cirka 20400 personer av kommunens totala invånarantal på ungefär 26200. Avloppsreningsverken innehåller tre reningssteg för att rena avloppsvattnet: mekanisk, kemisk och biologisk rening. Reningsverket i Nynäshamn tar emot spillvatten från orterna Nynäshamn och Ösmo samt slam från kommunens samtliga avloppsreningsverk och från alla de fastigheter som ligger utanför de allmänna

VA-anläggningarna och som har trekammarbrunnar eller slutna tankar. Reningsverket har Alhagens våtmark som sista kväverenningssteg och våtmarken tar även emot en viss mängd dagvatten från tätorten.

Ungefär 800 fastigheter i kommunen är anslutna till gemensamhetsanläggningar och cirka 4700 fastigheter har enskild avloppslösning. Av de enskilda avloppen uppskattas ungefär tre fjärdedelar inte uppfylla dagens reningskrav utan kommer behöva åtgärdas. Ett enskilt avlopp räknas som en miljöfarlig verksamhet och det är fastighetsägarens ansvar att se till att reningen fungerar som den ska.

Kommunen har våren 2014 antagit en VA-utvecklingsplan som tillsammans med en VA-strategi utgör kommunens VA-plan. Planen innebär att cirka 2500 av de enskilda avloppen ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp och har ett tidsperspektiv till år 2030. En preliminär tidsplan för utbyggnaden finns i VA-utvecklingsplanen. De övriga cirka 2000 enskilda avlopp som inte kommer anslutas till kommunalt VA måste uppgradera sina anläggningar så att de uppfyller dagens krav. En inventering av de enskilda avloppen kommer ske mellan 2015-2019. I VA-strategin redovisas även de områden som har hög skyddsnivå för miljö- och hälsoskydd gällande enskilda avlopp, samt de områden där det finns restriktioner gällande installation av WC och BDT.

Med den planerade utökningen av VA-nätet kommer utsläppen av kväve från kommunens avlopp sänkas från dagens (2010) uppskattade situation på 28 ton per år till 18 ton per år. När det gäller fosfor kommer utsläppen sjunka från 2,6 ton per år till 0,9. Detta är en mycket stor sänkning av miljöbelastningen på våra vatten och en stor vinst görs då det även planeras att flytta utsläppspunkterna från vikarna Mörkarfjärden i Himmerfjärden och Fällnäsvisken till Nynäshamn.

Dagvatten

Dagvatten är vatten som sköljs av från land ut i vattendrag och sjöar vid nederbörd. Innehållet i dagvattnet beror på hur markanvändningen ser ut i området. Från vägar kommer till exempel oljerester, salt och gummi, medan det från bebyggelse kan röra sig om metaller från olika typer av tak samt luftföroreningar som samlats på olika ytor. Normalt sett renas inte dagvatten i avloppsreningsverk på grund av att reningsprocessen fungerar sämre när

mer utspätt vatten kommer in i reningsverket. Det går även åt onödigt mycket energi att pumpa in dagvattnet i verken. Istället samlas dagvattnet upp i ledningar och tas om hand i öppna dagvattensystem eller släpps direkt ut i en recipient. Längs transportvägen till recipienten kan diffus förorenings-spridning till grundvatten och omgivande mark ske.

Undersökningar visar att dagvatten är en stor utsläppskälla till de prioriterade ämnen som ingår i vattendirektivet och har därför blivit aktuellt att åtgärda i vattenförvaltningsarbetet. Gällande näringsämnen är det främst kväve som finns i dagvattnet.

I Nynäshamns tätort tas delar av dagvattnet om-hand i Alhagens våtmark. Övrigt dagvatten leds ut i havet på ett flertal platser. I Grödbby leds dagvattnet till Muskån/Hammerstaån, i Sunnerby-Spångbro fungerar Dyån/Fitunaån som recipient, medan en viss mängd dagvatten tas emot och renas i de två biodammarna som ligger i anslutning till Torps reningsverk. Ösmos dagvatten leds bland annat till sjön Muskan, Lidatorps dagvatten släpps ut i vattendraget som rinner till sjön Älrviken och Fällnäs-viken tar emot dagvatten från Marsta. I äldre bebyggelseområden finns även kombinerade ledningar där dagvattnet leds tillsammans med spillvatten till reningsverken.

Sjöfart

Sjöfarten bidrar också till övergödningen i form av dess utsläpp av toalettavfall. Det är sedan 1990-talet förbjudet för all yrkestrafik att släppa ut toalettavfall inom svenskt sjöterritorium och svensk ekonomisk zon. För kryssningsfartyg och andra passagerarfartyg som färjor införs dessutom ett förbud mot utsläpp av toalettavfall på internationellt vatten i Östersjöområdet från och med 2016 för nya fartyg och 2018 för befintliga fartyg. 2015 införs ett förbud mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar i hav, sjöar och inre vattendrag. Förbudet gäller alla fritidsbåtar förutom de som är k-märkta. Genom förbudet mot toalettavfall från fritidsbåtar bidrar Sverige till att uppnå sitt åtagande om minskade utsläpp av kväve och fosfor. Förbudet gäller hela Sveriges sjöterritorium, längs hela Sveriges kust, i alla sjöar och inre vattendrag. Sedan 2002 finns ett krav på fritidsbåtshamnar att kunna ta emot avfall från fritidsbåtar (se Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall från fartyg, SJÖFS 2001:13). I och med införandet av förbudet måste ett antal mottagningsanordningar för toalet-

tavfall installeras eller byggas ut för att kunna tillgodose det ökade behovet av toatömning. Fritidsbåtshamnarna ska kunna ta emot avfallet från de fritidsbåtar som använder hamnen. Behovet av att lämna avfall ska styra omfattningen och utformningen av mottagningsanordningarna. I Nynäshamns gästhamn finns en toalettavfallsstation och avfallet från vissa stora kryssningsfartyg har omhändertagits på Nynäshamns avloppsreningsverk. Tömningsstationen i gästhamnen är för närvarande den enda toatömningsstationen i kommunen. Sorunda båtklubb på Lisö har 2014 fått LOVA-bidrag från länsstyrelsen för att anlägga en toatömningsstation.

Miljögifter

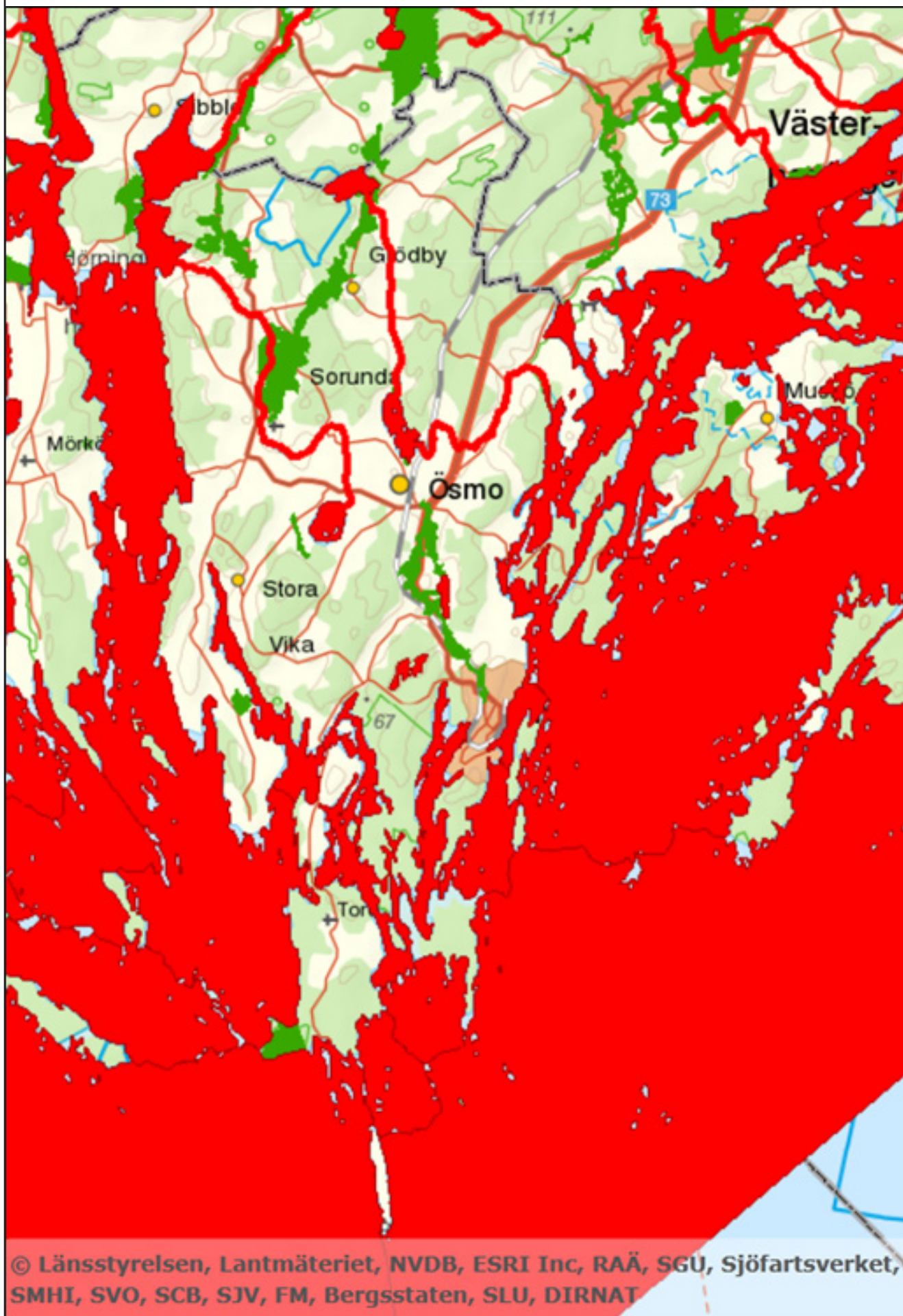
Inom vattenförvaltningen innefattar begreppet miljögifter gränsvärden för 33 prioriterade ämnen eller ämnesgrupper samt 8 övriga förorenande ämnen. De ämnen som släpps ut i vattnet i betydande mängd och som inte är utpekade som prioriterade ämnen, klassificeras under ekologisk status som särskilda förorenande ämnen. Betydande mängd bedöms vara en sådan mängd av ett ämne som kan hindra att den ekologiska statusen uppfylls till 2015. I hela vattendistriktet finns problem med förhöjda halter av kvicksilver och problemet är utbrett över hela landet.

Den troligtvis största källan är historiska utsläpp av kvicksilver, som via atmosfärisk deposition har lagrats in i omgivande mark och nu läcker kontinuerligt till ytvattnet och ackumuleras i fiskar. Vid markanvändning bör åtgärder som hindrar ökat kvicksilverläckage från omgivande mark vidtas. På grund av att den största källan är atmosfärisk deposition går det inte att avgöra inom vilken tid det är möjligt att sänka halterna till under EUs gränsvärde i fisk.

Om man bortser från kvicksilver har större delen av kommunen inga problem med miljögifter förutom i kustvattnet i kommunens södra delar. Miljögifterna kan bestå av utsläpp från hushåll, industri, läckage från dumpning, utsläpp från förbränning samt läckage från växtskyddsmedel för att nämna några. Det är viktigt att påpeka att det generellt finns dåligt underlag gällande förekomst av miljögifter i kommunens vattenförekomster. Mätningar är dyra och i många fall har statusen fastställts genom expertbedömningar.

Den största problematiken med miljögifter är

Översikt av den kemiska statusen i Nynäshamns kommun. Röd färg betyder Uppnår ej god status och berör samtliga av kommunens ytvatten. Grön färg betyder God status för grundvatten och uppnås av samtliga grundvattenförekomsten i kommunen. Källa: www.viss.lansstyrelsen.se, 2014-07-02.

gemensam för hela Sverige och utgörs av de höga halterna av kvicksilver som finns i våra marker och vatten. Det är framför allt genom förbränningsprocesser som kvicksilver har släppts ut i atmosfären och i mark- och vattenmiljöer. Det kvicksilver som faller ned över Sverige kommer främst från utsläpp i andra europeiska länder, men även från övriga delar av världen. Höga kvicksilverhalter i marken medför i sin tur att kvicksilverhalterna ökar i vatten. Problemen förstärks i samband med försurning och när avrinningsförhållandena ändras på grund av exempelvis skogsdikning eller markskador i samband med avverkningar. I EG:s ramdirektiv för vatten anges gränsvärdet, det vill säga den tillåtna halten, för kvicksilver i biota (biologiskt material) till 20 mikrogram per kilogram och mäts i gädda. I Sverige överstiger kvicksilverhalterna gränsvärdet i alla ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten. Trots Sveriges insatser för att minska utsläppen av kvicksilver kan vi inte förvänta oss några förändringar inom en snar framtid. Det går oftast bra att äta fisk som kommer från ett vatten där kvicksilverhalten överskrider EG:s gränsvärde på 20 mikrogram per kilogram. Fisk som livsmedel har ett allmänt EU-gemensamt gränsvärde på 0,5 milligram per kilogram. Vissa fiskarter, såsom gädda, ål och hälleflundra, har ett högre gränsvärde på 1,0 milligram per kilogram. Livsmedelsverket har tagit fram kostrekommendationer som gäller för fisk. Det finns även riktade råd till gravida och ammande kvinnor.

Som kunskapsläget ser ut i dag har Nynäshamn relativt små problem med miljögifter i vatten, förutom i kustvattnet i kommunens sydvästra delar där det finns förekomst av TBT¹⁵, samt i hamnområdet i Nynäshamn där hamnverksamheten utgör en stor föroreningsrisk. Dock är problemet sparsamt undersökt och det råder stor osäkerhet om hur problembilden ser ut i verkligheten.

Påverkanskällor

Förorenade områden

164 olika så kallade MIFO-objekt (Metodik för Inventering av Förorenade Områden) har identifierats i kommunen, vilka utgörs av kända och potentiella föroreningskällor av miljögifter till vatten. Områdena kan bestå av både gamla och nya föroreningskällor, exempelvis, bensinmackar, deponier, kvarn- och sågverksamheter, båtplatser, verkstäder med mera. MIFO-objekten är indelade i fyra olika riskklasser där klass ett och två utgör störst risk för att marken

är förorenad och därmed är i behov av sanering.

Dagvatten och spillvatten

Stor föroreningsrisk kommer även från dagvatten samt spillvatten från bland annat industrier, hushåll och jordbruk. Det kan exempelvis röra sig om olika metaller, tungmetaller, lösningsmedel, oljor, läkemedelsrester och bekämpningsmedel.

Sjöfart

Målning av båtskrov för att undvika påväxt av sjötulpaner och andra fastsittande vattenorganismer är en stor källa till spridning av miljögifter. Tidigare användes bland annat TBT i båtbottenfärger för att undvika påväxt. Idag är sådana färger förbjudna i Östersjön men rester finns fortfarande kvar och viss olaglig målning förekommer. Under 2007 deltog Nynäshamns kommun i projektet "I love båt" tillsammans med Naturskyddsföreningen, Svenska Båtunionen och några andra Stockholmskommuner. Syftet var bland annat att nå ut till så många båtägare som möjligt med information om vad man som båtägare kan göra för att förbättra miljön. Sedan dess har medvetenheten ökat, framför allt genom myndigheternas arbete och samarbete med båtägarna och deras förbund på både regional och national nivå. Teknikutvecklingen som borsttvättar för båtar eller förvaringsmöjligheter som båtliftar har också bidragit till fler alternativ till den traditionella målningen med biocidfärger. Det finns båtbottenfärger som tagits fram som ett miljövänligt alternativ. Dessa kan tyvärr ha biverkningar i form av andra hälso- eller miljöskadliga ämnen. De kan också vara för mjuka för att kunna tvättas mekaniskt, exempelvis i en borsttvätt. Hantering (lagring och omhändertagande) av kemikalier och farligt avfall är ett problem. En båtklubb har som verksamhetsutövare ansvar att följa de miljölagar och regler som gäller kring exempelvis avfallshantering. När båtbottnar vårdas/behandlas blir det ofta spill på marken.

Genom att använda borsttvätt eller spolplatta är det möjligt att fånga upp ungefär 20 procent av de giftiga ämnena. Resterande 80 procent frigörs medan båtarna ligger i vattnet. Detta är viktigt att tänka på när det gäller de många och allt mer välbesökta naturhamnar som finns i kommunen. I vissa av dessa ligger båtar många veckor i sträck under sommaren. Ett exempel är Rassa vikar som är ett mycket värdefullt område för fågel-, fisk- och växtliv.

I och med att det i Nynäshamn finns både raffineriverksamhet, nationell och internationell

¹⁵ Tributyltenn

färjeverksamhet, förekomster av stora farleder, stor fritidsbåtsturism och framförallt en lång kuststräcka finns en stor risk för oljeutsläpp, både stora som små. Kommunen har i förberedande syfte tagit fram en gemensam oljeskyddsplan med fyra andra kommuner för att kunna hantera oljeutsläpp på ett så bra och kontrollerat sätt som möjligt. Se beskrivningen av oljeskyddsplanen ovan.

I Nynäshamns gästhamn finns en båtbottentvätt sedan 2001, en miljöstation samt en station för mottagning av toalettavfall från fritidsbåtar.

Växtskyddsmedel

Växtskyddsmedel inom jordbruk och trädgård kan orsaka problem om preparaten inte används på rätt sätt. Det kan självklart även förekomma olyckor där växtskyddsmedel oavsiktligt tar sig ut i mark och vatten. Sedan 1990 finns krav på utbildning för personer som hanterar växtskyddsmedel. Ett annat stort problem är gamla synder från tiden då exempelvis DDT användes flitigt som bekämpningsmedel. Detta är förbjudet idag, men rester i mark kan fortfarande orsaka problem.

I Nynäshamns kommun finns få kända problem relaterade till växtskyddsmedel. I Sorundaåsen södra, där Gorrans vattentäkt ligger, har förekomster av bekämpningsmedlet BAM hittats, dock ligger halterna under gränsvärdet. Höga halter hittades i Grödbys vattentäkt 2002 men dessa har sjunkit sedan dess.

Nynäshamns kommuns parkavdelning sköter om stora grönytor, parker, skolgårdar med mera. Under åren har en mycket liten del konstgödning och bekämpningsmedel använts. Ogräs tas i regel bort manuellt. På hårdgjorda ytor brukar exempelvis ogräs brännas bort.

Fysiska förändringar

Att ett vatten har problem med fysiska förändringar innebär att mänskliga ingrepp har gjorts som förändrat vattnets ursprungliga utseende. Det kan röra sig om dämning, vattenreglering, rensning, muddring, rätning, kanalisering, sjösänkning, utfyllnad för bryggor, hamnar, vägbankar, samt påverkan av markanvändningen i vattenmiljöernas närområde.

En stor del av kommunens vattendrag, sjöar och kuster har utsatts för olika typer av fysiska förändringar under årens lopp. Eftersom vatten under lång tid har varit transportmedel för människan samt utgör en viktig komponent som livsmedel

och inom många olika typer av verksamheter är det inte konstigt att människan har påverkat det fysiska utseendet på vattnet i ganska hög grad. I kommunens vattendrag har uträtningar gjorts i stor skala vilket gör att de inte längre har sitt naturliga slingrande utseende (meandring) kvar. I kommunens två största vattendrag Dyån/Fitunaån samt Muskån/Hammerstaån är det endast de sista kilometrarna uppströms mynningen i havet som meandrar. Vägtrummor, broar och dammbyggen påverkar också hur vattnet tar sig fram i landskapet. Under första hälften av 1900-talet bildades många markavvattningsföretag för att skapa ny odlingsbar mark genom att dika ur våtmarker eller sänka vattenståndet i sjöar. Numera är markavvattning förbjudet i hela Stockholms län. För att få utföra markavvattning åtgärder krävs dispens från markavvattningsförbudet där dispensen prövas av Länsstyrelsen och sedan efterföljs av en tillståndsprövning att få utföra markavvattningen. Markavvattningsföretagen är skyldiga att underhålla sina diken enligt det 11 kapitlet i miljöbalken. I de fall då underhåll av diken inte gjorts under en mycket lång tidsperiod och det på grund av detta uppstått ett nytt naturtillstånd, kan det behövas tillstånd från Länsstyrelsen för att utföra rensningen. I tveksamma fall är det alltid bäst att samråda med Länsstyrelsen. Om rensningen "kan komma att väsentligt ändra naturmiljön" är man skyldig att samråda med Länsstyrelsen. I kommunen har sjöar sänkts på åtta platser. Våtmarksområdena Östra Styran och Lövsjön är tydliga exempel på rester av tidigare sjöar. Även Älviken, Muskan, Vadersjön och Fagersjön har fått sitt vattenstånd sänkt. Vid Solsa/Norsbol har den tidigare sjön helt ersatts av jordbruksmark och i Alhagens våtmark finns en yta som tidigare utgjordes av en sjö.

Längs kusterna finns hamnar, bryggor och marinor, stora mängder permanent- och fritidsbebyggelse med mera, där strandzonerna påverkats och omformats till ett annat utseende än det naturliga. Dessa olika byggnationer gör även att kusten privatiseras och otillgängliggörs för allmänheten och bland annat skapar hinder för växter och djurs utbredning.

Förutom dessa tre huvudproblem (övergödning, miljögifter och fysiska förändringar) finns ytterligare miljöproblem som påverkar våra vattens kvalitet och kvantitet. Dessa är klimatförändringar, försurning, främmande arter, vattenuttag, skydd av dricksvatten samt skadliga ämnen i grundvatten. Dessa beskrivs kort nedan.

Klimatförändringar

Med klimatförändringarna förutspås större variation i nederbörd med flera intensiva regnperioder som medför höga vattennivåer/-flöden, våtare vinturar och torrare somrar, samt förhöjda temperaturer. Effekterna kan bli ökad övergödning och ökat läckage av miljögifter, problem med vattenuttag och dricksvatten, samt förändrade ekosystem.

Förändringar i temperatur, nederbörd och havsnivå är en realitet, men osäkerheten är stor kring hur påverkan från kommande klimatförändringar kommer att yttra sig i Nynäshamn. Klimatscenarier visar att i slutet av detta sekel kommer nederbörden att öka på årsbasis. Sommartid beräknas nederbörden minska medan nederbörden beräknas öka under vinterhalvåret. Frekvensen av extrema skyfall och extremt höga vattenstånd förväntas öka vilket kommer att innebära ökad risk för naturolyckor. Nynäshamns kommun har en lång kuststräcka där det finns risk för översvämning och erosion på exempelvis byggnader och infrastruktur. Det finns en stor osäkerhet om hur mycket havsnivån kommer att höjas på grund av klimatförändringarna. Dagens klimatscenarier för Nynäshamns kommun visar blygsamma havsnivåhöjningar. Nuvarande 100-års vattenstånd beräknas uppgå till 0,68 meter över normalvattenstånd och framtida 100-års vattenstånd är beräknade att ligga mellan 0,60 och 1,71 meter över nuvarande nivå. För perioden efter år 2100 beräknas havsnivån att stiga mellan 2 och 4 meter över nuvarande nivå.

Läs mer om klimatanpassning i Klimatstrategi och Energiplan Nynäshamns kommun, Antagen av kommunfullmäktige 13 juni 2012 (Kf § 153).

Försurning

Försurning orsakas i huvudsak av luftutsläpp av svaveloxid och kväveoxider från sjöfart, vägtrafik, energianläggningar och industri. Internationell sjöfart är den absolut största utsläppskällan av försurnande ämnen inom Norra Östersjöns vattendistrikt.

Även skogsbruk bidrar till försurning då skörden i skogen innebär bortforsling av neutraliserande ämnen. Fiskyngel, dagsländelarver och flodkräftor är känsliga mot försurning.

I Nynäshamns kommun finns endast mindre pro-

¹⁶ Miljöpolitiskt program för Nynäshamns kommun, 1991

blem med försurning tack vare att jord och berggrund är kalkrika. Tidigare var Transjön, Tärnan och Långsjön allvarligt hotade av försurning ¹⁶.

Idag har främst Tärnan förbättrad status, medan Långsjön har fått en något bättre buffringsförmåga, men fortsatt lågt pH. Transjön har ett pH runt 6,5 och svag buffringsförmåga och sett ut så under de senaste tio åren. Dock ska det nämnas att miljöövervakningen för sjöarna har försvarats under senare år vilket gör att resultaten från vattenprovtagningarna är svårtolkade. Hittills har inga sjöar kalkats i Nynäshamns kommun.

Främmande arter

Främmande arter, eller introducerade arter som de också kallas, har nått svenska vatten dels avsiktligt genom utplanteringar och dels oavsiktligt exempelvis via fartyg eller fiskeredskap. Spridning har också skett genom att arten planterats ut i andra delar av Europa och därifrån spridit sig norrut. Konsekvenserna av att främmande arter introduceras i våra vatten är till stor del okända men man vet att det är mycket svårt, oftast omöjligt, att utrota en art som blivit livskraftig i sin nya miljö.

Ökad global handel och fler och snabbare transporter i kombination med en förändring mot ett varmare klimat i Sverige, bidrar till att risken kan öka för introduktion av nya invasiva främmande arter.

Takten för spridning och nyetablering av främmande arter inom Norra Östersjöns vattendistrikt bedöms trots detta förbli oförändrad fram till 2015, både när det gäller införsel såväl som förflyttningar av arter inom landet. Samtliga kustvatten i vattendistriktet har preliminärt bedömts ha problem med främmande arter. Bedömningen baserar sig på att främmande arter har påträffats i ett antal kustvattenförekomster men kunskapsbristen är stor och de främmande arternas faktiska påverkan på ekologisk status måste utredas vidare.

I Nynäshamns kommun hotas bland annat flodkräftan av förekomst av signalkräfta som bär på svampsjukdomen kräftpest som flodkräftorna inte klarar av. En stor del av kommunen utgör skyddsområde för kräfta, men kunskapsunderlaget om dagens förekomst av flodkräftor är dåligt och behöver undersökas. Enligt uppgift från länsstyrelsen finns troligtvis inga flodkräftor kvar i kommunen.

I och med att Nynäshamns vatten trafikeras av internationell sjöfart finns risken att skadliga arter från andra delar av världen kan etablera sig här. Sådana arter kan vara vandrarmussla, arter av vattenpest, sjögull, amerikansk bäckröding, svartmunnad smörbult, ullhandskrabba och amerikansk kammanet.

Vattenuttag

Vattenuttag görs av både ytvatten och grundvatten för bland annat kommunala vattenverk och enskild användning. Den kommunala dricksvattenförsörjningen är geografiskt uppdelad där Nynäshamn och Ösmo tätort, Segersång by, Lidatorp samt Älby industriområde i öster får sitt vatten från Norsborgs vattenverk som tar råvattnet från Mälaren. Den västra delen av kommunen försörjs av vattentäkten Gorran i Sorunda och berör områden som Stora Vika, Ristomta, Sunnerby och Grödbby. När det gäller icke-kommunal vattenförsörjning har kommunen 19 vattentäkter som har ett högre uttag än 10 m³/dygn eller försörjer mer än 50 personer. Kommunen har även ett antal mindre gemensamma vattentäkter samt en stor andel enskilda brunnar. Det finns vissa vattenbristområden i kommunen som exempelvis Bergholmen och Ängsholmen. I många områden ger tillsynsmyndigheten SMOHF inget tillstånd för WC utan endast för BDT¹⁷-anläggningar. I vissa områden och i enstaka fall ges inte tillstånd till varken WC eller BDT. Flera av de områden som idag har problem med vattenbrist avses anslutas till det kommunala vatten- och avlopps nätet framöver. I VA-planen redovisas de områden som ingår i den kommande VA-utbyggnaden tillsammans med en uppskattad tidsplanering.

Vid överutnyttjande av grundvatten kan vattenbrist uppstå samt att saltvatten kan tränga in i grundvattnet, både nära kusterna men även där det finns relik saltvatten från lång tid tillbaka i historien. Överutnyttjande av ytvatten kan leda till kritiskt låga vattenflöden som då får en negativ påverkan på ekologiska värden i bland annat vattendrag. I Nynäshamn finns problem med saltvatteninträngning på flera platser, se nedan under rubriken Skadliga ämnen i grundvatten.

Skydd av dricksvatten

I det åtgärdsprogram som fastställts för Norra Östersjöns vattendistrikt behöver kommunerna se till att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag, har god kemisk och kvantitativ status, samt ett långsiktigt skydd.

Nynäshamns kommun har för närvarande fem vattenskyddsområden: Älby, Berga, Gorran, Grödbby samt Oxnögården, där det sistnämnda är ett icke-kommunalt skyddsområde. Nynäshamns kommun har för avsikt att utöka de befintliga vattenskyddsområdena där Älby-Berga förstoras genom att bland annat innefatta sjön Fjättern samt en hopslagning av de två skyddsområdena till ett skyddsområde. Vid detta förslag på revidering kommer större delen av grundvattenförekomsten innefattas i vattenskyddsområdet. En liknande utökning föreslås för Gorran och Grödbby vattenskyddsområden där områdena slås ihop, samt utökas för att innefatta större delen av grundvattenförekomsten Sorundaåsen södra. Ansökan om fastställelse av de reviderade skyddsområden och skyddsföreskrifter för de båda områdena har inlämnats till Länsstyrelsen 2008 och väntar fortfarande på behandling.

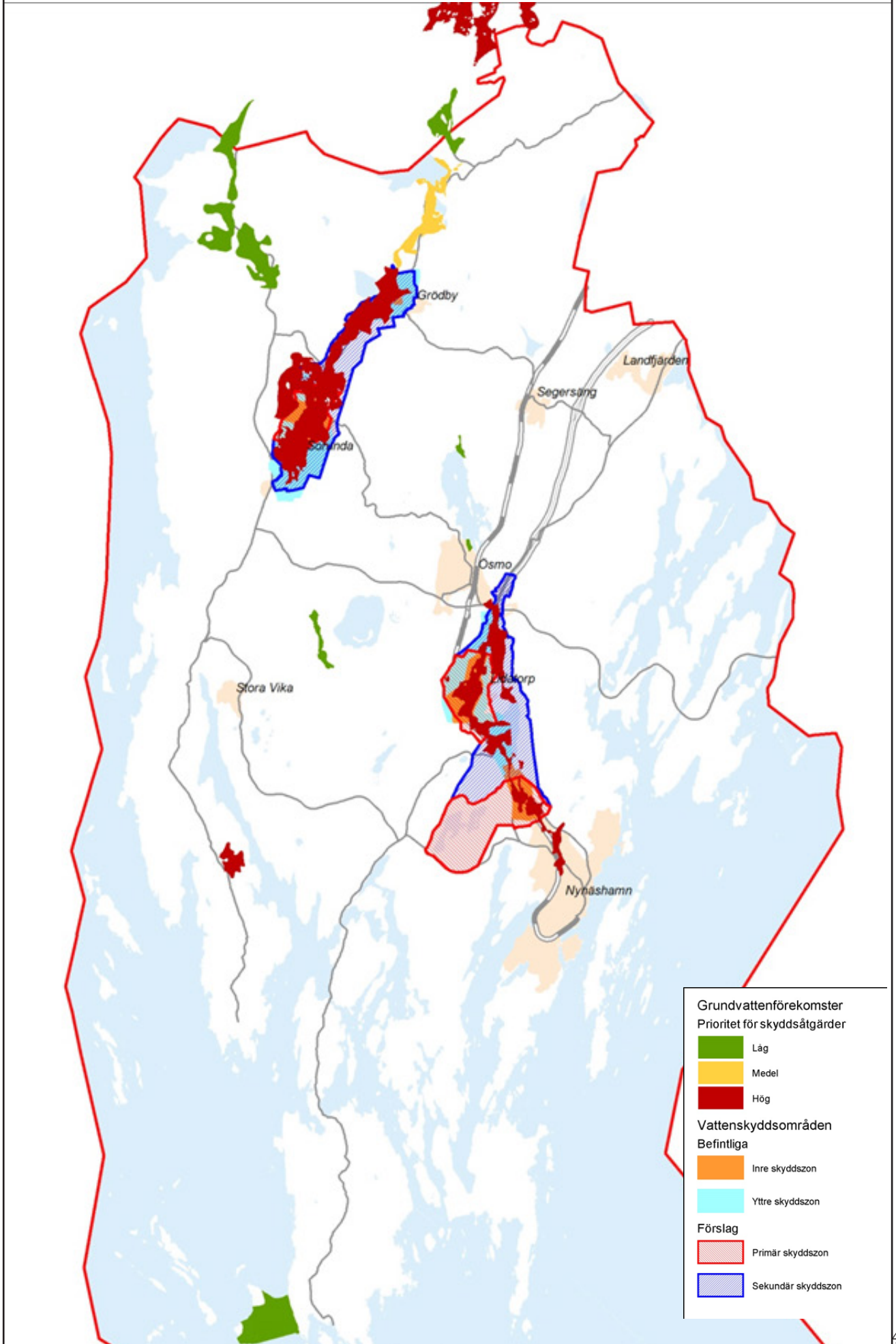
I VAS-rådets¹⁸ rapport Grundvattenförekomster i Stockholms län - Prioriteringar för långsiktigt skydd (2009), pekas grundvattenförekomster som är av regional och kommunal betydelse för vattenförsörjning ut. Vidare anges vilka av dessa som är i behov av skydd. Förutom de områden där kommunen avser att utöka skyddsområdena pekas grundvattenförekomsten Lisö-Skärlinge ut att ha hög prioritering för skyddsåtgärder. I kommunen finns vidare 19 icke-kommunala dricksvattentäkter som försörjer mer än 50 personer eller har ett högre vattenuttag än 10 m³/dag som inte har något skydd i dagsläget. Av dessa 19 är det endast ett som har dricksvattenskydd idag. Enligt åtgärdsprogrammet behöver därmed de övriga 18 täkterna få någon form av långsiktigt skydd.

Läs mer om kommunens grundvattenförekomster i **del B i denna vattenplan.**

¹⁷ Avloppsvatten från bad, disk och tvätt

¹⁸ Rådet för Vatten och Avloppssamverkan i Stockholms län

Grundvattenförekomster och vattenskyddsområden i Nynäshamns kommun. Som kartan visar så skulle de föreslagna vattenskyddsområdena innesluta merparten av de skyddsvärda grundvattenområdena i kommunen. Undantag är förekomsten Lisö-Skärlinge som står helt utan skydd.

Skadliga ämnen i grundvatten

Vissa ämnen är skadliga när de förekommer i grundvatten som sedan används av människor. Höga sulfathalter kan ge smakproblem i dricksvatten och orsaka diarré hos barn. Förhöjda kloridhalter kan orsakas av inträngning av saltvatten eller saltning av vägar. Vid vattenuttag kan detta i sin tur leda till korrosion på ledningar och ge vattnet salt smak.

I Nynäshamns kommun finns fyra grundvattenområden med sådana problem och som riskerar att inte uppnå god kemisk status till år 2015: Sorundaåsen södra, Älby-Berga, Ösmo och Ören.

I Sorundaåsen södra, där Gorrans vattentäkt ligger, finns förekomster av bekämpningsmedel samt en kloridhalt som överstiger 50 mg/l. I Älby-Berga överskrider sulfathalten gränsvärdet för att vattnet ska anses som tjänligt med anmärkning, samt att enstaka höga kloridhalter har påträffats. Grundvattenförekomsten Ösmo har även den en kloridhalt som överstiger 50 mg/l och beror på relik saltvatten i berggrunden. På Ören i södra delen av kommunen saknas data för vattenkvalitet. Bedömningen att området riskerar att inte uppnå god kemisk status till år 2015 grundas på Örens känslighet vad gäller saltvatteninträngning.

Till 2021 riskerar ovan nämnda vattenförekomster fortfarande att inte uppnå god kemisk status, samt ytterligare tre grundvattenförekomster: Rosenhill-Lilla ström och Söderängstorp som både bedöms ha mycket stor potentiell föroreningsbelastning, samt Pålalm på grund av signifikant ökande trend av klorid.

Det finns flera områden i kommunen där det finns konstaterade höga kloridhalter, exempelvis vid Bergholmen och Ängsholmen, i norra Oxnö, Norsbol och Träviksgården. Yxlö kan bli ett riskområde för saltvatteninträngning om exploatering skulle ske där.

I kommunen finns sedan 1987 dokumentet Riktlinjer för avlopp med regler för hantering av vatten och avloppsfrågor. I dokumentet konstateras att många delar av kommunen har vattenbrist, varför relativt hårda krav har ställts vid förfrågningar om nyetablering av bostäder och fritidshus i dessa områden sedan dess. Detta har medfört att mängden skadliga ämnen, framförallt problematik med saltvatten i brunnar är relativt litet i kommunen.

Kapitel 8 - Miljöövervakning

Vattnet i kommunen bevakas på många olika sätt och av många olika instanser. Nedan följer en beskrivning av de provtagningar som görs inom den kommunala, regionala och nationella miljöövervakningen.

Sjöar

I augusti varje år utför kommunen vattenprovtagning i 13¹⁹ sjöar som analyseras på en rad olika vattenkemiska parametrar, bland annat näringsinnehåll, siktdjup och pH-värde. Detta görs för att övervaka hur våra sjöar mår och utvecklas och resultaten förs sedan in bland underlagen till de ekologiska bedömningarna av vattenstatusen som man kan hitta i VISS²⁰.

Tyvärr har provtagningarna inte alltid utförts under augusti månad vilket krävs inom den nationella miljöövervakningen, varför resultaten från mätningarna ska tolkas med försiktighet. 2012 inköptes en isärtagbar kajak för att underlätta genomförandet av provtagningen och en extra sjö provtogs som ligger vid Vinaren i kommunens norra delar.

Länsstyrelsen gör vattenprovtagningar i vissa av kommunens sjöar inom den regionala miljöövervakningen där man tittar på samma parametrar som i den kommunala övervakningen. Exempelvis gjordes en provtagning 2012 i Grindsjön, Västra Styrån, Muskan och Fjättern. 2013 provtogs Grindsjön, Långsjön, Transjön, Tärnan och Älrviken. Flera av sjöarna är svåråtkomliga och där kan kommunen köpa in tjänsten från länsstyrelsen som provtar med helikopter.

Inom den nationella miljöövervakningen undersöks kemiska parametrar i Älrvikens, Muskans och Västra Styrans vatten vart 6:e år av SLU²¹.

Vattendrag och kust

Kommunen gör mätningar i kustvikar och åar för att kontrollera hur utsläppen från avloppsreningsreningsverken påverkar vattnet, så kallad recipientkontroll. Detta görs i Dyån/Fitunaån, Fällnäsviden, Mysingen, samt i vattenområdet utanför Alhagens våtmark. Svealands kustvattenvårdsförbund utför vissa av provtagningarna.

Tidigare provtogs Muskån/Hammerstaån, Kvarnån, Älrviken samt Grindsjön inom recipientkontrollen. När Grödbys avloppsreningsverk lades ner upphörde recipientkontrollen på dessa ställen. Prover på avloppsvattnet i de kommunala avloppsreningsverkens²² görs regelbundet enligt kontrollprogram.

I juli 2014 undersöktes kustlinjen längs Strandvägen och Lövhagen på fjorton provpunkter med avseende på strandväxter, algflora och bottenfauna. Detta blir förhoppningsvis ett återkommande inslag i miljöövervakningen, då i samarbete med Nynäshamns gymnasieskola.

Inom den regionala övervakningen undersöks kiselalger och eventuellt vattenkemi i vattendrag vid Dyån/Fitunaåns utlopp, samt i Muskån/Hammerstaån på tre ställen: Muskåns utlopp i Hammersta, vid Muskans inlopp, samt i Lundbybäcken. Detta görs vart 6:e år. I Fitunaån tittar man på bottenfauna vartannat år och fisk varje år. Fisk undersöks även i Muskån och Kvarnbäcken, men mindre regelbundet.

Svealands kustvattenvårdsförbund provtar kustvattnet två gånger per år på elva platser varje sommar, där man mäter näring, ljusförhållanden, syrgas och växtplankton. SGU²³ kontrollerar metaller och PAH i sediment på tre platser: väster om Lisö, väster om Torö och öster om Järflotta.

I Landsortsdjupet tas prover på metaller och miljögifter en gång per år inom den nationella övervakningen.

¹⁹ Fagersjön, Fjättern, Grindsjön, Herrö träsk, Långsjön, Muskan, Transjön, Tärnan, Vädersjön, Västra Styrån, Älrviken. Valsjön ska också provtas, men framkomligheten till sjön är omöjlig sedan ett antal år tillbaka. Sedan 2012 provtas även vattnet vid Vinaren.

²⁰ Vatteninformationssystem Sverige, <http://www.viss.lansstyrelsen.se/>

²¹ Sveriges lantbruksuniversitet

²² Kommunen har tre avloppsreningsverk: dessa finns i Marsta, Torp och Nynäshamn

²³ Sveriges geologiska undersökning, en expertmyndighet för frågor om berg, jord och grundvatten i Sverige.

Badvatten

Badvattnet kontrolleras av kommunens miljöövervakare minst tre gånger varje sommar på sju badplatser²⁴. Är vattenkvaliteten dålig görs fler kontroller för att följa upp när vattnet är badbart igen.

Dricksvatten

Sedan 2009 får Nynäshamn, Ösmo och Segersäng sitt dricksvatten från Stockholm vatten, medan övriga kommunen försörjs från grundvattentäkten Gorran i Sorunda, samt via gemensamma eller enskilda brunnar. I kommunen kontrolleras reservvattentäkten i Berga en gång/månad sedan 2011, medan SMOHF utövar tillsyn över gemensamma eller enskilda brunnar.

Grundvatten kontrolleras inom både nationell och regional övervakning gällande metaller och andra skadliga ämnen, där Gorran och källan i Snickartorp i Sorunda provtas varje eller vart 6:e år.

---

²⁴ Grindsjön, Hamnviken (EU-bad), Knappelskär, Marsta, Muskan, Nickstabadet (EU-bad) och Rangstabadet

Kapitel 9 - Ordlista

100-årsvattenstånd

100-årsvattenståndet motsvarar 1 % sannolikhet varje år för en vattennivå med 100 års beräknad återkomsttid. Vattenstånd anges relativt årets medelvattenyta, denna nivå ändrar sig med vattenståndets variationer och med landhöjningen. För att kunna jämföra havsvattenstånd nu och i framtiden relateras vattenståndet till en fast nivå i höjdsystemet RH 00. År 2009 gäller medelvattenstånd för Landsort -36 cm i RH 00 (SMHI, Klimatunderlag för samhällsplanering i Nynäshamns kommun, 2009).

Antropogen

Antropogen betyder påverkad, skapad eller orsakad av människan. Påverkan från olika ämnen kan vara dels antropogen och dels finnas som ett bakgrundsvärde. Om vi tar exemplet näringsämnen så finns dessa naturligt i marken och ett naturligt läckage av näringen pågår hela tiden. Inom vattenförvaltningen är det möjligt att modellera fram hur mycket av den totala förlusten av näringsämnen som kommer från antropogen påverkan och hur mycket som finns som en naturlig bakgrundshalt. Det är främst den antropogena belastningen av olika ämnen som går att påverka med olika åtgärder för att förbättra vattnets status.

BDT

Förkortning för avloppsvatten från bad, disk och tvätt.

Betning

Betning är också en benämning på olika typer av behandlingar av utsäde som syftar till att minimera risken för spridning av växtsjukdomar. Tidigare användes kvicksilver för att beta spannmålsutsäde, men detta förbjöds år 1966 sedan man upptäckte systematisk kvicksilverförgiftning hos såväl fröätande småfågel som hos rovfåglar.

Biotopskyddsområde

Ett område som är utpekad som biotopskyddsområde innebär lagligt skydd av mindre områden som utgör livsmiljö för hotade växt- och djurarter eller som annars är särskilt skyddsvärda. Det finns dels ett generellt biotopskydd som gäller med automatik för t ex alléer, återholmar och våtmarker i jordbruksmark. Det finns dels ett skydd för specifika biotoper. När ett biotopskyddsområde är fastslaget

är området skyddat för all framtid och gränserna märks upp i terrängen. I ett biotopskyddsområde får man inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön. Dit räknas bland annat röjning, gallring och annan avverkning av skog, men också grävning, utfyllning med massor samt byggande av väg. Skogsstyrelsen ansvarar för biotopskyddsområden som ligger på skogsmark medan länsstyrelsen ansvarar för övrig mark.

Blåstruktur

Sjöar, vattendrag, hav och grundvatten bildar en blåstruktur, på samma sätt som naturområden på land bildar en grönstruktur. Vissa delar av strukturen är inte direkt synliga, till exempel grundvattensmagasinen. De spelar ändå en viktig roll för såväl det hydrologiska kretsloppet som kvaliteten på vattnet och samhällets möjligheter att tillgodogöra sig resursen.

BOD7

BOD, biokemisk syreförbrukning, är en parameter vid bedömning av vattens renhet. BOD är mängden i vatten löst syre som förbrukas vid biologisk nedbrytning av organiska ämnen i ett vattenprov. Biokemisk syreförbrukning anges i milligram syrgas per liter och utgör ett ungefärligt mått på förekomst av organiska föroreningar och bakterier. BOD7 anger den mängd syre som förbrukas under 7 dygn.

Bottenfauna

Djur som lever i och på botten i sjöar, vattendrag och hav.

Buffringsförmåga

Möjlighet att stå emot sur nederbörd. Vattnet med hög buffringsförmåga löper låg risk att bli försurad. Buffringsförmågan blir hög i vatten som ligger i kalkrika marker.

COD

COD (Chemical Oxygen Demand), kemisk syreförbrukning, används för att mäta den totala mängden syretärande ämnen vid fullständig kemisk nedbrytning av organiska ämnen i vatten. Parametern används för att avgöra vilken organisk belastning som finns i vattnet samt dess kvalitet.

Diffus avrinning

Avrinning av vatten från ett landområde till sjöar och hav kan ske genom att vatten transporteras dit

via vattendrag. I de fall som avrinningen istället sker via marken kallas detta för diffus avrinning. Diffusa flöden uppstår i oftast i områden där topografin inte tillåter ett vattendrag att bildas. Flacka områden eller mindre områden nära stränder är typiska områden där vattnet kan ta olika vägar beroende på nederbördsmängd. Diffus avrinning är mycket vanligt på öar eller i havsbandet.

Doppning

Doppning tillämpas främst för skydd mot angrepp av blånadssvampar på virke. Metoden började tillämpas på 1940-talet. Den äldsta metoden var besprutning/duschning av virket. Vid mindre volymer sprutade man för hand t.ex. med en ryggspruta. Virket kunde också föras genom en duschridå med hjälp av ett transportband. En annan äldre variant var lösvirkesdoppning på så sätt att brädan sänktes ned manuellt i ett doppningskar eller så passerade brädorna ett doppningskar via ett transportband. Doppningskemikalierna kan innehålla dioxiner och andra miljöfarliga ämnen.

Elfiske

Elfiske används vanligen för att genomföra inventeringar av fiskfaunan i exempelvis vattendrag. Metoden går ut på att man med en strömförande stång (elfiskestav) lockar/bedövar fisk som sedan kan infångas med håv för att vägas, mätas och artbestämmas. Sedan släpps fisken tillbaka i vattnet.

Eutrof

Näringsrik. Ett eutrofierat vatten är övergött.

Hanvedenkilen

Är ett område med grönstruktur som betraktas som regionalt viktigt för natur, kultur och friluftsliv. För kilar och dess viktigaste delar (värdekärnor) finns riktlinjer för hur områdena bäst bevaras och utvecklas.

Humös

Att en sjö är humös innebär att den är naturligt brunfärgad av partiklar som tillrinner från omgivande skogsmark. En humös sjö kännetecknas av litet siktdjup, dålig buffringsförmåga mot försurning och en delvis specifik växt- och djurplankton-sammansättning.

Hävdad mark

Att en mark hävdas innebär att den betas eller skördas genom slätter, vilka båda skapar goda förutsätt

ningar för att en rik flora och därmed även fauna ska utvecklas.

Kontinuitetsförändring

Graden av kontinuitetsförändring är en av parametrarna som påverkar ett vattendrags ekologiska status. Att ett vattendrag har dålig kontinuitet innebär att flödesvägen i vattenförekomsten är bruten av barriärer som hindrar vandrande vattenorganismer att ta sig fram, det vill säga att det finns vandringshinder i vattendraget.

Kryptogamflora

Kryptogamer är ett samlingsnamn för grupper av växter och växtliknande organismer som inte bildar frön. Hit räknas alger, lavar, mossor, svampar och ormbunksväxter.

MIFO

Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). Ett inventeringsinstrument som gör det möjligt att dela in förorenade områden i riskklasser. Metodiken är beskriven i Länsstyrelsens rapport 4918.

- riskklass 1 - mycket stor risk
- riskklass 2 - stor risk
- riskklass 3 - måttlig risk
- riskklass 4 - liten risk

MKN

Förkortning av ordet miljö kvalitetsnorm. Inom vattenförvaltningen är miljö kvalitetsnormer ett styrinstrument. Normerna uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god status till år 2015 och att statusen inte får försämrast .

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett frivilliga civilrättsliga avtal som kan tecknas mellan Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen eller kommun med markägare i syfte att utveckla och bevara naturvärden. I ett naturvårdsavtal ersätts markägaren för de begränsningar som avtalet innebär. Avtalet gäller som längst i 50 år och hur bevarandet och utvecklingen ska ske, samt hur stor ersättning som ges regleras i avtalet.

Nyckelbiotop

Nyckelbiotoper är områden med mycket höga naturvärden. Nyckelbiotoper är inte skyddade i lag men utpekandet av dessa kan ses som ett underlag

till en möjlig framtida skyddsform. Skogsstyrelsen kan, med stöd av skogsvårdslagen, förelägga eller förbjuda åtgärder i nyckelbiotoper. På Skogsstyrelsens webbplats finns kartverket Skogens pärlor där man kan se de nyckelbiotoper som finns utpekade. Det bör dock påpekas att det finns fler nyckelbiotoper än de som syns i kartan. Inventeringen av nyckelbiotoper syftade till att informera markägare om hur nyckelbiotoper kan se ut och inte till att göra en heltäckande kartläggning.

Pe (personekvivalenter)

Pe anger den genomsnittliga mängd föroreningar i avloppsvatten som en person ger upphov till per dygn. Mängden mäts som det syre som mikroorganismer förbrukar under sju dygn för att bryta ned det organiska materialet i avloppsvattnet. Måttet anges som BOD7 och är cirka 70 gram/dygn och person. Tillstånden för reningsverken är ofta angivna i antal pe.

PLC5

En modelleringsmetod för att avgöra påverkan från olika typer av markanvändning inom avrinningsområden. Belastningsberäkningar i PLC5 baseras på förädling av indata från olika nationella databaser och ingen information eller uppdateringar utifrån lokal information har skett. Ambitionen har trots detta varit att ta fram belastningsdata med så fin geografisk upplösning som möjligt, vilket innebär osäkerheter som man skall ta i beaktning vid användning av indata och resultat från beräkningarna.

Retention

Retention betyder kvarhållning. Inom vattenförvaltningen betyder det vanligen hur mycket näring som inte följer vattnet ut i havet utan som blir kvar någonstans inom avrinningsområdet. Exempelvis tas näringen upp av växtlighet, avgår till luften (kväve) eller fastnar på partiklar och sedimenterar i en sjö eller våtmark.

Salinitet

Salinitet är ett mått på vattens salthalt, vilket bland annat har stor betydelse för om en organism kan leva i vattnet eller inte. Östersjön har bräckt vatten vilket innebär att salthalten är relativt låg jämfört med havsvattnet vid västkusten. Saliniteten anges i kilogram per kubikmeter, i PSU (så kallad 'tillämpad salthaltsenhet') vilket är detsamma som promille. Inom vattenförvaltningen delas saliniteten in i 6 klasser:

Färskvatten = <5

Låg oligohalint = 0,5 till 3

Hög oligohalint = 3 till 6

Mesohalint = 6 till 18

Polyhalint = 18- 30

Euhalint = >30

SFÄ

Förkortning för Särskilt förorenande ämnen. Omfattar ämnen som belastar en vattenförekomst så mycket att det finns risk att den ekologiska statusen inte uppfylls 2015 och som inte behandlas under kemisk status (på listan över prioriterade ämnen och de som regleras av fiskvatten- och skaldjursdirektiven).

Skyddsvärda grundområden

Länsstyrelsen har pekat ut grundområden som är särskilt skyddsvärda i Nynäshamns kommun och utgörs av havsområden som är grundare än sex meter samt å- och bäckmynningar. Samtliga områden finns beskrivna i rapporten Skyddsvärda grundområden i Svealands skärgårdar, rapport 2003:05, Länsstyrelsen i Stockholms län

Spillvatten

Förorenat vatten från bad, disk, tvätt och toalett

Taxa

Taxon [ta'kson] (ty. Taxon, av taxonomi), plur. taxa, taxonomisk enhet. Grupp organismer med vetenskapligt namn. Uttrycket används dock främst när man vill tala om en systematisk grupp utan att ange namn eller specificera dess systematiska rang. Taxa kan vara t.ex. underarter, arter, släkten eller familjer. Man kan exempelvis tala om taxa i ett utvecklingsträd där vissa grenar utgör släkten, andra familjer. Man kan också säga att man vid en kärlväxtinventering fann 375 taxa, varvid man vanligtvis avser sammanlagda antalet arter och underarter .

TBT

Förkortning för tributyltenn som är en giftig organisk förening som använts i båtottenfärger för att hindra påväxt på båtskrov. TBT i båtottenfärger är förbjudna i Sverige för båtar mindre än 25 meter sedan 1989. Från 2003 får inte heller större båtar målas med färg innehållande TBT enligt FN:s konvention om skadliga antifoulingssystem för fartyg. Dock förekommer fortfarande fartyg målade med dessa förbjudna färger i svenska vatten.

Träda

Att en mark är lagd i träda innebär att den under en period av ett eller flera år får vila från produktion av grödor. Detta gjordes förr för att marken inte ska utarmas på näring, vilket det i dagens jordbruk inte finns någon risk för i och med tillgången på gödselmedel av olika slag. Trädan berikar även mångfalden i det svenska växt- och djurriket. Idag kan man erhålla bidrag för att lägga marken i en så kallad mångfaldsträda. Syftet med denna träda är att åstadkomma en växtlighet så att insektsarter gynnas eller att skapa bra häckningsplatser för fåglar.

Vandringshinder

Olika typer av hinder i ett vattendrag som gör att fisk och andra djur inte kan ta sig vidare. Exempelvis kan det vara vägtrummor som inte är tillräckligt breda eller går tillräckligt djupt ned i vattendragsfåran. Det kan också vara dammar i vattendraget som har ett fall och/eller dammlucka som skapar hindret.

Vattenförekomst

Inom vattenförvaltningen har så kallade vattenförekomster avgränsats. En vattenförekomst enligt Vattendirektivet innebär en avgränsad och betydande vattenförekomst, till exempel en sjö, flod, ett magasin eller en kustvattensträcka. Indelningen av vatten i olika vattenförekomster grundar sig på att varje vattenförekomst ska vara homogen i alla aspekter som man studerar. Det innebär att hela vattenförekomsten ska tillhöra samma typ (sjö, å, kustvatten etc.), ha samma vattenkvalitet och bedömas utsättas för samma typ och nivå av miljöpåverkan. Därmed kan exempelvis en å bestå av flera olika vattenförekomster. För att en sjö ska betecknas som en vattenförekomst ska den vara större än 1 km² och vattendrag ska uppnå en längd på minst 15 km. För grundvatten har förekomster i sand- och grusavlagringar avgränsats. En grundregel är att dricksvattentäkter som producerar mer än 10 m³ eller försörjer fler än 50 personer ska vara grundvattenförekomster.

VISS

VISS är en databas med alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten, där miljökvalitetsnormer, vattenstatus, miljöproblem med mera beskrivs. <http://www.viss.lst.se/>

Översilningsyta

En översilningsyta är en vegetationstäckt markyta med låg lutning över vilken vatten leds ut på bred front. Översilningsytan har till uppgift att syresätta vattnet samt plocka bort främst partiklar, kväve, fosfor och tungmetaller. Översilningsytor kan exempelvis anläggas som stråk i direkt anslutning till väg- och parkeringsytor för att ta hand om det avrinnande dagvattnet.

Kapitel 10 - Läs- och länktips

Information och fakta

Nedan följer tips på var man kan hitta mer information om miljöproblem, strategiska dokument som rör vatten med mera.

Regionala och nationella skrifter och hemsidor

Främmande arter

<http://www.frammandearter.se/>

Förvaltningsplan, Norra Östersjöns vattendistrikt 2009-2015, Vattenmyndigheten Norra Östersjön och Länsstyrelsen Västmanlands län, 2009

Miljö kvalitetsnormer för vatten – En vägledning för fysisk planering, Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stas och Upplands Väsby kommun, 2011

RUFS2010, Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Stockholms gröna kilar. Regionalt viktig grönstruktur.

<http://www.tmr.sll.se/vart-uppdrag/Mark-vatten-och-gronomraden/Gronstruktur/Upplevelsevarden/>

Åtgärdsprogram, Norra Östersjöns vattendistrikt 2009-2015, Vattenmyndigheten Norra Östersjön och Länsstyrelsen Västmanlands län, 2009

Övergödda havsvikar och kustnära sjöar inom Norra Östersjöns vattendistrikt, Rapport 2009:5, Länsstyrelsen Västmanlands län, 2009

Vatteninformation Sverige (VISS)

<http://www.viss.lansstyrelsen.se/>

Länsstyrelsen i Stockholms WMS-tjänst (kartmaterial)

<http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Stockholm/Planeringsunderlag/>

Kommunala skrifter

Översiktlig Naturinventering av Nynäshamns kommun 1988-1990, länk finns under Naturvård på www.nynashamn.se För kompletterad version (fortfarande under arbete) kontakta Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Klimatstrategi och Energiplan Nynäshamns kommun, Kf § 153, 2012-06-13.

Länk till planen finns under fliken Ekokommun på www.nynashamn.se

VA-strategi och VA-handlingsplan

Länkar finns under fliken Vatten och Avlopp på www.nynashamn.se.

Nynäshamns lokala miljömål

Länk till planen finns under fliken Ekokommun på www.nynashamn.se

Miljöövervakning

Badplatser

Information om vattenkvaliteten kommunens badvatten
<http://badplatsen.smittskyddsinstitutet.se/>

SMOHF (Södertörns miljö och hälsoskyddsförbund)

<http://www.smohf.se/>

Svealands kustvattenvårdsförbund

Förbundet utövar miljöövervakning på fler platser längs Nynäshamns kust.
<http://www.skvvf.se/>

Länsstyrelsen i Stockholms län

<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/miljo-och-klimat/tillstandet-i-miljon/miljoovervakning/Pages/default.aspx>

Åtgärder

Det finns ett antal dokument framtagna gällande åtgärder för att uppnå god ekologisk, kemisk och kvantitativ status. Nedan följer ett urval.

Enskilda avlopp

Renare avlopp ger friskare hav - Åtgärder för att minska enskilda avlopps

påverkan på havsmiljön. Länsstyrelserna Stockholm, Västra Götaland, Skåne. Rapport 2008:19, Länsstyrelsen i Stockholms län

Jordbruk

64 åtgärder inom jordbruket för god vattenstatus. Rapport 2008:31, Jordbruksverket

Jordbruket och vattenkvaliteten. Kunskapsunderlag om åtgärder. Rapport 2012:22, Jordbruksverket
(http://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_rapporter/ra12_22.pdf)

Högt fosforläckage från undersökt hästhage, Nyhet från Greppa.nu, 2011-12-14.

<http://www.greppa.nu/download/18.41cc237a13437a99fbd8000409/1323872409478/Fosforl%C3%A4ckage+h%C3%A4sthage-111214.pdf> (hämtat 2014-08-27)

Skogsbruk

Meddelande 1, 2010 - Vattenförvaltningen i skogen, Skogsstyrelsen, 2010

Övrigt

Fiskeklubben Alcedo

Förvaltare över sjöarna Fjättern, Muskan och Långsjön
Hemsida: <http://www.fiskeklubben-alcedo.se/>

Artportalen

Är ett rapporteringssystem för fåglar, växter och svampar, småkryp, fiskar, marina evertebrater och övriga evertebrater (där däggdjur ingår). Både privatpersoner och myndigheter kan lägga in observationer av arter i systemet.

Hemsida: <http://www.artportalen.se/>

Väg 73 – naturvärden

Informationsbroschyr om den naturvärdeshänsyn som tagits i samband med anläggandet av väg 73.
http://www.trafikverket.se/PageFiles/22182/100559_Nya%20v%C3%A4g%2073_WEBB.pdf

Skärgårdsstiftelsen

På Skärgårdsstiftelsens webbplats finns information om havstulpanvarningar, det vill säga när det är dags att tvätta båten, samt information om vart båttvättar finns.

<http://skargardsstiftelsen.se/naturvard/havstulpanvarningar/>

På väg mot en renare oljeindustri - En vitbok om vår miljöpåverkan och vårt miljöarbete

Informationsbroschyr från Nynas AB om deras arbete med bland annat förorenade områden. Maj 2012.

<http://www.nynas.com/Global/Media/P%c3%a5%20v%c3%a4g%20mot%20en%20renare%20oljeindustri.pdf>

2015-02-16

4

Enhetschefen/miljöenheten informerar

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden tagit del av informationen.

Sammanfattning

Miljöchefen/medarbetare inom miljöenheten delger aktuell information till nämnden.

2015-02-16

5

Anmälningsärenden

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av nedanstående handlingar.

Handlingar

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2014-12-18, § 45, Ettårsplan 2015 (KS/2014:450).

§ 45**Ettårsplan 2015 (KS/2014:450)****Beslut**

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till ettårsplan för 2015.

Nämnderna har möjlighet att själva fatta beslut om omfördelningar inom den egna budgetramen.

Kommunstyrelsen får under 2015 inom en total låneram på 4 312 miljoner kronor uppta nya och omsätta befintliga lån. Detta inkluderar upplåning för AB Botkyrkabyggen, Söderenergi AB, Upplev Botkyrka AB, Hågelbyparken AB och Botkyrka stadsnät AB inom ramen för kommunens internbank.

Den totala kreditramen inklusive både borgen och upplåning för bolagen som ingår i kommunens internbank ska under 2015 vara:

- AB Botkyrkabyggen; 2 000 miljoner kronor.
- Söderenergi AB; 1 102 miljoner kronor.
- Upplev Botkyrka AB; 15 miljoner kronor.
- Hågelbyparken AB; 10 miljoner kronor
- Botkyrka stadsnät AB; 185 miljoner kronor
- Låneramen för kommunens eget upplåningsbehov (exklusive upplåningen till kommunens bolag) föreslås uppgå till 1 000 miljoner kronor.

Att fastställa borgensramen för 2015 för Södertörns Energi AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 290 miljoner kronor jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Att fastställa ramen för kommunens övriga borgensåtaganden till SYVAB, Södertörns Fjärrvärme AB, SRV Återvinning AB, bostadsrättsföreningar och ideella föreningar för 2015 till 318 miljoner kronor.

2014-12-18

Dnr KS/2014:450

Reservationer

Samtliga ledamöter för (M), (TUP), (SD), (KD), (FP) och (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2014-12-01 § 30 lämnat ett förslag till beslut.

Kommunledningsförvaltningen och den politiska majoriteten har överlämnat förslag till ettårsplan för 2015 till kommunstyrelsen. Förslaget redovisar ett resultat på 58 miljoner kronor vilket motsvarar 1,3 procent av kommunens skatteintäkter inklusive utjämningsbidrag. Investeringarna uppgår till 950 miljoner kronor vilket medför ett behov av ökad upplåning med omkring 650 miljoner kronor. På grund av tidsförskjutningar räknar vi med att ökningen av det faktiska upplåningsbehovet begränsas till 500 miljoner kronor.

Kommunstyrelsen har föreslagit kommunfullmäktige att den 27 november besluta att utdebiteringen 2015 ska vara oförändrat 20 kronor och 13 öre.

Förslaget till ettårsplan följer i huvudsak de ekonomiska ramar för 2015 som lades fast av kommunfullmäktige i beslutet om flerårsplan för perioden 2015-2018.

Som en del av beslutet om ettårsplan ingår fastställande av låne- och borgensramar för 2015. Den totala låneramen inklusive upplåning för kommunens bolag föreslås bli 4 312 miljoner kronor för 2015, vilket är 265 miljoner kronor lägre än 2014.

Borgens- och låneram för kommunens helägda bolag AB Botkyrkabyggen föreslås uppgå till 2 000 miljoner kronor och för Upplev Botkyrka AB och Hågelbyparken AB till 15 respektive 10 miljoner kronor för 2015. För Botkyrka stadsnät AB föreslås en ram på 185 miljoner kronor.

Kommunens nettoåtagande för Söderenergi AB uppgår oförändrat till 1 102 miljoner kronor. Det inkluderar även kommunens utlåning till Handelsbanken Finans AB som leasar ut kraftvärmeanläggningen till Söderenergi AB. Från årsskiftet kommer cirka 730 miljoner kronor att övergå från utlåning till borgensåtagande i samband med att Handelsbanken Finans säger upp nuvarande lån.

För Södertörns Energi AB föreslås en borgensram på 1 290 miljoner kronor (netto 645 miljoner kronor). Borgensramen för kommunens övriga borgens-

2014-12-18

Dnr KS/2014:450

åtaganden föreslås för 2015 fastställas till 318 miljoner kronor vilket är oförändrat jämfört med innevarande år.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2014-11-21.

Yrkanden

Katarina Berggren m.fl. (S), Dan Gahnström m.fl. (MP) och Mats Einarsson m.fl. (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till ettårsplan.

Jimmy Baker (M) yrkar bifall till (M):s förslag till ettårsplan, bilaga, samt yrkar att 8-11:e att-satserna ställs under särskild proposition.

Robert Steffens (C) yrkar bifall till (M):s förslag till ettårsplan, bilaga.

Anders Thorén m.fl. (TUP) yrkar bifall till (TUP):s förslag till ettårsplan, bilaga.

Östen Granberg m.fl. (SD) yrkar bifall till (SD):s förslag till ettårsplan, bilaga, samt att 12:e att-satsen ställs under särskild proposition.

Stefan Dayne m.fl. (KD) yrkar bifall till (KD):s förslag till ettårsplan, bilaga, samt att 9-10:e att-satserna ställs under särskild proposition.

Stig Bjernerup m.fl. (FP) yrkar bifall till (FP):s förslag till ettårsplan, bilaga, samt att 7-8:e att-satserna ställs under särskild proposition.

Katarina Berggren (S) yrkar avslag på samtliga att-satser som begärts ställas under särskild proposition.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordföranden ställer först förslagen till ettårsplaner mot varandra i sin helhet och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Därefter prövar kommunfullmäktiges ordförande att-satserna begärda under särskild proposition enligt följande:

(M):s 8:e, (KD):s 10:e och (FP):s 7:e att-sats. Bifall mot avslag.
Kommunfullmäktige beslutar avslå förslagen.

(SD):s 12:e, (FP):s 8:e och (KD):s 9:e att-sats. Bifall mot avslag.
Kommunfullmäktige beslutar avslå förslagen.

2014-12-18

Dnr KS/2014:450

(M):s 9:e – 11:e att-sats. Bifall mot avslag.
Kommunfullmäktige beslutar avslå förslagen.

Expedieras till:

- Samtliga förvaltningar och nämnder
- AB Botkyrkabyggen
- Söderenergi AB
- Södertörns Energi AB
- Upplev Botkyrka AB
- Hågelbyparken AB
- Botkyrka Stadsnät AB
- SYVAB
- Södertörns Fjärrvärme AB
- SRV återvinning AB
- Förvaltningsrätten i Stockholm – bevis om laga kraft

Yrkande

Kommunfullmäktige den 18 december 2014

Yrkande angående Ettårsplan 2015

Botkyrkas invånare behöver mer personlig frihet, mer pengar i plånboken, mer tillväxt. Centerpartiet ser inget negativt med en hållbar tillväxt, för att vi ska få en ökad ekonomisk tillväxt behöver Botkyrka ett bättre företagarklimat, detta måste genomsyra hela kommunens verksamhet.

Centerpartiet vill se en minskad skattesats som är fullt finansierad och som inte betalas med en ökad upplåning. Det är också viktigt att invertera och förvalta skattebetalarnas pengar på rätt sätt.

Vi ser väldigt positivt på att Botkyrka har ett levande idrottsliv. Idrotten för människor samman och kommunen behöver göra mer för att stötta dessa föreningar, ett första steg skulle vara införa ett nolltaxesystem för barn och unga. Kommunen måste fortsätta med sin positiva syn på gatukonst, att utsmyckning av kommunala ytor sker med graffiti eller liknande är inte negativt.

IT i skolan är en väldigt viktig del av utbildningen och underlättar livet både för elever och lärare, fler elever borde få tillgång till En-till-En programmet, därför tycker vi att även åk 6 ska få en dator per elev och på längre sikt även åk 5.

För Centerpartiet är det självklart att man ska så stort inflytande som möjligt över sin egen mark, kommunen måste ha en mer positiv syn på bygglovsansökningar och den enskilde markägarens intressen ska få en högre prioritet.

att I målen för Utbildningsnämnden tillägga ”En plan för hur en implementering av En-till-En i åk 5 skulle kunna gå till upprättas.”

att I målen för Miljö- och Hälsoskyddsnämnden tillägga ”En strategi för underhåll och kvalitetssäkring av Botkyrkas källvatten upprättas.”

att I övrig anta Moderaternas förslag till ettårsplan och budget för 2015.

Robert Steffens (C)

Tisdagen den 16 december

Folkpartiet

Yrkande

Ettårsplan 2015

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktig (fetstilad text under särskild proposition):

- 1. Kommunfullmäktige fastställer Folkpartiets förslag till ettårsplan för 2015.**
2. Nämnderna har möjlighet att själva fatta beslut om omfördelningar inom den egna budgetramen.
3. Kommunstyrelsen får under 2015 inom en total låneram på 4312 miljoner kronor uppta nya och omsätta befintliga lån. Detta inkluderar upplåning för Botkyrkabyggen, Söderenergi, Upplev Botkyrka AB, Hågelbyparken AB och Botkyrka stadsnät AB inom ramen för kommunens internbank.
4. Den totala kreditramen inklusive både borgen och upplåning för bolagen som ingår i kommunens internbank ska under 2015 vara:
  1. AB Botkyrkabyggen 2 000 miljoner kronor.
  2. Söderenergi AB 1 102 miljoner kronor.
  3. Upplev Botkyrka AB 15 miljoner kronor.
  4. Hågelbyparken AB 10 miljoner kronor.
  5. Botkyrka stadsnät AB 185 miljoner kronor.
  6. Låneramen för kommunens eget upplåningsbehov (exklusive upplåningen till kommunens bolag) föreslås uppgå till 1000 miljoner kronor.
5. Att fastställa borgensramen för 2015 för Södertörns Energi AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 1290 miljoner jämte därpå löpande ränta och kostnader.
6. Att fastställa ramen för övriga borgensåtaganden till SYVAB, SFAB, SRV Återvinnings AB, bostadsrättsföreningar och ideella föreningar fastställs för 2015 till 318 miljoner kronor.
- 7. Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att initiera en utvärdering av internbanken.**
- 8. Kommunfullmäktige beslutar om att upprätta en plan för att långsiktigt minska kommunens låneskuld.**

Motivering

Folkpartiets ettårsplan för år 2015 bygger på de förslag vi har lagt i det dokument som finns bifogat till kommunfullmäktiges handlingar. Med detta yrkande vill Folkpartiet yrka bifall till vår flerårsplan för år 2015.

Stig Bjernerup (FP)

Kristdemokraterna

YRKANDE

Kommunstyrelse/Kommunfullmäktige

Ettårsplan 2015 (ks/2014:450)

Vi kristdemokrater presenterar en ettårsplan för 2015 i balans samtidigt som vi föreslår att skattesatsen fastställs till 19,90 öre per skattekrona.

Av Stockholms läns kommuner har Solna med sina 17,12 procent den lägsta skattesatsen medan de högsta kommunala skattesatserna finns i Botkyrka och Södertälje med 20,13 procent. Samtidigt har Botkyrka under de 18 senaste åren redovisat positivt resultat på tiotals miljoner varje år. Det tycker vi i och för sig är glädjande, men samtidigt anser vi att det ger oss utrymme för en skattesänkning.

För de allra flesta människor har skatten stor betydelse för vardagsekonomin. En lägre kommunalskatt är särskilt viktig för låginkomsttagare. Dessutom gör en lägre skattesats att kommunen blir mer attraktiv för både nya invånare och investerare att leva och verka i. Vi föreslår därför en skattesänkning på 23 öre, vilket motsvarar ca 34 miljoner kronor, för att öka människors valfrihet och makt över sin egen plånbok. Detta är genomförbart bl.a. genom framgångsrika upphandlingar, decentralisering och mindre och effektivare central administration.

Vår skattesänkning kommer att finansieras genom en minskning från KS/KF förfogande med 10 miljoner kronor och en effektivisering på total driften med 0,3 procent, vilket motsvarar ca 10 miljoner kronor samt en ökning av exploateringen med ca 14 miljoner kronor. Med en skattesats på 19,90 procent kommer Botkyrka att klättra upp 5-6 placeringar i "skatteligan" bland Stockholms läns kommuner och hamna på samma nivå som grannkommunen Salem.

Beträffande investeringar omfördelar vi 88 miljoner kronor totalt medel som står till byggnaden av Tullinge idéhus från Kultur- och fritids investeringar för att förstärka arbetet med dagvattenhantering i Tullinge och investera i kommunens lokaler som ska ligga till grund för de underhållsinsatser och renoveringar som behövs i skolor och förskolor. Av det som kallas eftersläpande underhåll är till en del reinvestering då byggnadsdelar måste bytas istället för att underhållas men att funktionen ska finnas kvar. Vi måste möta de stora och växande underhållsbehoven inom framför allt miljonprogramsbbyggnaderna som har ökat istället för att prioritera ett idéhus.

Med anledning av ovanstående yrkar vi att kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige beslutar

- 1) att fastställa det kristdemokratiska förslaget till ettårsplan för år 2015.
- 2) att fastställa skattesatsen för år 2015 till 19,90 per skattekrona.

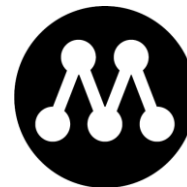

Kristdemokraterna

- 3) Att nämnderna har möjlighet att själva fatta beslut om omfördelningar inom den egna budgetramen.
- 4) att beloppsramen för upplåning under 2015 fastställs till 4 312 miljarder kronor, inklusive den upplåningen för Botkyrkabyggen, Söderenergi, Upplev Botkyrka AB, Hågelbyparken AB och Botkyrka stadsnät AB inom ramen för kommunens internbank.
- 5) att den totala kreditramen inklusive både borgen och upplåning för bolagen som ingår i kommunens internbank ska under 2015 vara:
  1. Botkyrkabyggen 2 000 miljoner kronor.
  2. Söderenergi 1 102 miljoner kronor.
  3. Upplev Botkyrka AB 15 miljoner kronor.
  4. Hågelbyparken AB 10 miljoner kronor
  5. Botkyrka stadsnät AB 185 miljoner kronor
- 6) att Låneramen för kommunens eget upplåningsbehov exklusive upplåningen till kommunens bolag föreslås uppgå till 1 000 miljoner kronor.
- 7) att fastställa borgensramen för 2015 för Södertörns Energi AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 1 290 miljoner jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- 8) att ramen för kommunens övriga borgensåtaganden fastställs för 2015 till 380 miljoner kronor.
- 9) **att kommunfullmäktige beslutar om att upprätta en plan för att långsiktigt minska kommunens låneskuld.**
- 10) **att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att initiera en utvärdering av internbanken**

Stefan Dayne (kd)

Botkyrka 2014-12-01

YRKANDE

2014-12-18

Kommunfullmäktige

Ärende 45 Ettårsplan 2015 (KS/2014:450)

Moderaterna i Botkyrka lägger ett alternativt förslag till ettårsplan för 2015. Vår budget präglas av fokus på välfärden med prioriteringarna främst inriktade på verksamhet för barn, unga, äldre och personer med behov av stöd och hjälp. Utöver detta finns det även ett utrymme för en välbehövlig skattesänkning på 25 öre; ett förslag som såväl ökar den egna friheten som signalerar att överskott är något som bör återgå tillbaka till skattebetalarna själva.

Vi har även ett lägre driftsnetto än majoriteten och vidare ser vi till att inte öka upplåningen i samma utsträckning som majoriteten, bl.a. genom markförsäljningar, nej till idéhuset och avyttrandet av kommunala fastigheter.

Vi vill vända skattekraftsutvecklingen genom att bl.a. skapa förutsättningar för fler ombildningar, fler nybyggda bostadsrätter och hyreslägenheter samt en mer aktiv hållning gentemot tillskapandet av nya villatomter i kommunen.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta (yrkanden i fet stil ställs under särskild proposition)

att kommunfullmäktige fastställer Moderaternas ettårsplan för 2015,

att nämnderna har möjlighet att själva fatta beslut om omfördelningar inom den egna budgetramen,

att kommunstyrelsen får under 2015 inom en total låneram på 4312 miljoner kronor uppta nya och omsätta befintliga lån. Detta inkluderar upplåning för Botkyrkabyggen, Söderenergi och Upplev Botkyrka AB inom ramen för kommunens internbank,

att den totala kreditramen, inklusive både borgen och upplåning för bolagen som ingår i kommunens internbank, ska under 2014 vara:

1. AB Botkyrkabyggen 2 000 miljoner kronor.
2. Söderenergi AB 1 102 miljoner kronor.
3. Upplev Botkyrka AB 15 miljoner kronor.
4. Hågelbyparken AB 10 miljoner kronor
5. Botkyrka stadsnät AB 185 miljoner kronor
6. Låneramen för kommunens eget upplåningsbehov (exklusive upplåningen till kommunens bolag) föreslås uppgå till 1000 miljoner kronor.

- att fastställa borgensramen för 2015 för Södertörns Energi AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 1290 miljoner jämte därpå löpande ränta och kostnader,
- att Ramen för kommunens övriga borgensåtaganden till SYVAB, Södertörns Fjärrvärme AB, SRV Återvinnings AB, bostadsrättsföreningar och ideella föreningar fastställs för 2015 till 318 miljoner kronor,
- att fastställa att respektive nämnds nettoram enligt Moderaternas förslag också skall utgöra anslagsbindningsnivå,
- att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att initiera en utvärdering av internbanken,**
- att kommunfullmäktige beslutar om att upprätta en plan för att långsiktigt minska kommunens beroende av utjämningsystemen,**
- att kommunfullmäktige uppdrar åt Botkyrkabyggen att informera alla hyresgäster om ägardirektiven samt att aktivt möjliggöra ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter, samt**
- att socialnämnden tillförs särskilda resurser, 0,5 miljoner kronor, för att säkerställa ett fortsatt metodiskt och samordnat arbetssätt inom socialtjänstens alla verksamheter; i syfte att upptäcka och förebygga s.k. ”hederskultur”.**

Jimmy Baker

Kia Hjelte

Stina Lundgren

Yngve RK Jönsson

Carl Baker

Andrei Ignat

Thérèse Hellichius

Ellen Nilsson

Gül Alci

Anders Byrsenius

Yrkande

Sverigedemokraternas förslag till beslut:

att Kommunfullmäktige fastställer Sverigedemokraternas förslag till ettårsplan för 2015.

att Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2015 till 20 kronor och 13 öre.

att Kommunen skall ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, och i sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer.

att nämnderna har möjlighet att själva fatta beslut om omfördelningar inom den egna budgetramen.

att avveckla av stödet till Mångkulturellt centrum.

att minska bidraget till Cirkus Cirkör

att få fler i arbete - egenförsörjning.

att fler vuxna finns i skolan, förskolan och fritidshem.

att minska utanförskapet genom att invånare med utländsk härkomst snabbt lär sig det svenska språket, följer de lagar vi har samt står till arbetsmarknadens förfogande.

att öka kameraövervakningen vid förskolor, skolor och fritidshem.

Att göra en ökad satsning inom äldreomsorgen i kommunen

att kommunens egen upplåning minskar med 76,8 miljoner kronor.

att Kommunfullmäktige beslutar om att en plan för att långsiktigt minska kommunens låneskuld.

Sverigedemokraterna yrkar bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag

Förslag till beslut

Vi i Tullingepartiet föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige fastställer Tullingepartiets förslag till ettårsplan för 2015.

Anders Thorén (TUP)

2015-02-16

6

Delegationslista

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna delegationslistan 2015-01-09—2015-01-28.

Delegationslista

2015-01-19 - 2015-01-28

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Botkyrka kommun

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
<i>Nr</i>	<i>Handl</i>	<i>Händelserubrik</i>			<i>Utlåtandebeslut</i>	<i>Fakt. In/Ut</i>

2015-01-26 (Händelsedatum) 2015-01-26 (Uppdateringsdatum) 185182

9 Sofia Sjöstedt Beslut/Delegation (Sheelevägen 13) DBM § 21 --

Anteckning på händelsen:

Upprättat delegationsbeslut § 21 gällande uppehåll i avfallshämtning vilket medges, se dokument.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2015-000003 *Handläggare:* DAGSDT

Ärenderubrik: SAMLING av (under 2015) inkomna ansökningar om uppehåll i avfallshämtning

Objekt till ärendet:

Objekt: ÅVINGE KVARN 13 (NYBOHAGE), ÅVINGE KVARN 13 (NYBOHAGE), SNÄCKSTAVIK 3:110

Objekt: PUPPVÄGEN 4, PUPPVÄGEN 4, TUMBA 8:328

Objekt: NYPONVÄGEN 5, NYPONVÄGEN 5, SOLROSEN 5

Objekt: SCHEELEVÄGEN 13, SCHEELEVÄGEN 13, ENEN STÖRRE 29

2015-01-26 (Händelsedatum) 2015-01-26 (Uppdateringsdatum) 185189

7 Erik Bergström Beslut/Delegation DBM § 22 Ut

Anteckning på händelsen:

Upprättat delegationsbeslut § 22 gällande anmälan om bergvärmepumpsanläggning, vilket medges.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: Diariennr: 2014-000981 *Handläggare:* DAGEBN

Ärenderubrik: ANMÄLAN om borring av energibrunn för bergvärmepump på fastigheten Simpan 5 (Ångsvägen 18)

Objekt till ärendet:

Objekt: ÅNGSVÄGEN 18, ÅNGSVÄGEN 18, SIMPAN 5

<u>Händelsedatum</u> Nr Handl	<u>Uppdateringsdatum</u> Händelserubrik	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u> Utlåtandebeslut	<u>Bev. Handl</u> Fakt. In/Ut
2015-01-26 (Händelsedatum) 8 Daca Mazar	2015-01-26 (Uppdateringsdatum) Beslut/Delegation	185196			DBM § 23	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om avgift för extra offentlig kontroll, se dok. Avvikelserna var åtgärdade.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i> 2014-000521		<i>Handläggare:</i> SUSROS				
<i>Ärenderubrik:</i> KONTROLL av livsmedelsanläggning 2014 - Spaaks Konditori AB						
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: SPAAKS KONDITORI AB, TUMBA TORG 3, TUMBA CENTRUM 1						
2015-01-23 (Händelsedatum) 9 Erik Bergström	2015-01-23 (Uppdateringsdatum) Beslut/Delegation	185160			DBM § 20	Ut
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 20 gällande anmälan om bergvärmepumpsanläggning, vilket medges.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i> 2014-000973		<i>Handläggare:</i> DAGEBN				
<i>Ärenderubrik:</i> ANMÄLAN om borring av energibrunn för bergvärmepump på fastigheten Vildrosen 8 (Murgrönsvägen 3)						
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: MURGRÖNSVÄGEN 3, MURGRÖNSVÄGEN 3, VILDROSEN 8						
2015-01-22 (Händelsedatum) 2 Ann-Sofie Gimdalen	2015-01-22 (Uppdateringsdatum) Beslut/Delegation registrering	185135			DBM§ 18	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om registrering av livsmedelsanläggning, se dok.						

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2015-000040	<i>Handläggare:</i> DAGGIM			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om registrering av livsmedelsanläggning - Systrarna Svenssons Skafferi AB				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: SYSTRARNA SVENSSONS SKAFFERI AB, LILLMALMSVÄGEN 2, VÅRSTA 1:196						
<u>2015-01-22</u>	(Händelsedatum)	<u>2015-01-22</u>	(Uppdateringsdatum)	185136		
3	Ann-Sofie Gimdalen	Beslut/Delegation årlig avgift			DBM§ 19	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om fast årlig kontrolltid för livsmedelskontroll, se dok.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2015-000040	<i>Handläggare:</i> DAGGIM			
	<i>Ärenderubrik:</i>	ANMÄLAN om registrering av livsmedelsanläggning - Systrarna Svenssons Skafferi AB				
<i>Objekt till ärendet:</i>						
Objekt: SYSTRARNA SVENSSONS SKAFFERI AB, LILLMALMSVÄGEN 2, VÅRSTA 1:196						
<u>2015-01-21</u>	(Händelsedatum)	<u>2015-01-21</u>	(Uppdateringsdatum)	185105		
4	Alexsandra Hellstén	Beslut/Delegation			DBM 17	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut om färdig efterbehandling av Hamratäkten.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
	<i>Diariennr:</i>	2015-000007	<i>Handläggare:</i> ALHELL			
	<i>Ärenderubrik:</i>	MILJÖSKYDDSTILLSYN 2015: Hamra grus- och bergtäkt (NCC Roads AB)				

<u>Händelsedatum</u>	<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>
Nr	Handl	Händelserubrik			Utlåtandebeslut	Fakt. In/Ut
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: HAMRA GRUS- OCH BERGTÄKT, HAMRA GRUSTAG, TULLINGE 20:2						
<u>2015-01-20</u>	(Händelsedatum)	<u>2015-01-20</u>	(Uppdateringsdatum)	185057		
3	Rodhe Edén	Beslut/Delegation			DBM § 16	--
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Beslut som svar på anmälan samt årligt tillsynsavgift för E.ON's anläggning för försäljning av fordonsgas till publika fordon. Anläggningen har varit i drift sedan mars 2013, men det är först nu man räknar med att försäljningen kommer överstiga 1 miljon normal kubikmeter fordonsgas per år och en anmälan har därför skickats in till miljöenheten.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2014-000930	<i>Handläggare:</i> DAGROD			
<i>Ärenderubrik:</i>		ANMÄLAN av miljöfarlig verksamhet på fastigheten Högtomta 1 - E.ON Biofor Sverige AB				
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: E.ON BIOFOR SVERIGE AB, FITTJAVÄGEN 21 (A), HÖGTOMTA 1						
<u>2015-01-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2015-01-19</u>	(Uppdateringsdatum)	185017		
11	Erik Bergström	Beslut/Delegation			DBM § 14	Ut
<i>Anteckning på händelsen:</i>						
Upprättat delegationsbeslut § 14 gällande anmälan om bergvärmepumpsanläggning, vilket medges.						
<i>Intressent(er) på händelsen:</i>						
<i>Objekt till händelsen:</i>						
<i>Ärende till händelsen:</i>						
<i>Diariennr:</i>		2014-000987	<i>Handläggare:</i> DAGEBN			
<i>Ärenderubrik:</i>		ANMÄLAN om borring av energibrunn för bergvärmepump på fastigheten Sibble 2:111 (Sibblevägen 55)				
<i>Objekt till ärendet:</i> Objekt: SIBBLEVÄGEN 55, SIBBLEVÄGEN 55, SIBBLE 2:111 Fasth : SIBBLE 2:111, 0127						
<u>2015-01-19</u>	(Händelsedatum)	<u>2015-01-19</u>	(Uppdateringsdatum)	185032		
2	Rodhe Edén	Beslut/Delegation			DBM § 15	--

<u>Händelsedatum</u>		<u>Uppdateringsdatum</u>	<u>Händelsenummer</u>	<u>Åtg</u>	<u>Bev. datum</u>	<u>Bev. orsak</u>	<u>Bev. Handl</u>	
<u>Nr</u>	<u>Handl</u>	<u>Händelserubrik</u>				<u>Utlåtandebeslut</u>	<u>Fakt.</u>	<u>In/Ut</u>

Anteckning på händelsen:

Beslut med föreläggande om försiktighetsmått i samband med sanering av pcb i bostadshus på Albyberget.

Intressent(er) på händelsen:

Objekt till händelsen:

Ärende till händelsen: *Diariennr:*   2015-000027   *Handläggare:*   DAGROD

Ärenderubrik: ANMÄLAN om PCB-sanering i flerbostadshus på fastigheterna Lagmannen 1, Lagmannen 2 och Lagmannen 3 (

Objekt till ärendet:

Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 1-7, LAGMAN LEKARES VÄG 1, LAGMANNEN 2
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 9-15, LAGMAN LEKARES VÄG 9-15, LAGMANNEN 2
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 17-27, LAGMAN LEKARES VÄG 17-27, LAGMANNEN 2
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 29-39, LAGMAN LEKARES VÄG 29-39, LAGMANNEN 1
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 41-45, LAGMAN LEKARES VÄG 41-45, LAGMANNEN 1
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 49-55, LAGMAN LEKARES VÄG 49-55, LAGMANNEN 1
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 57-59, LAGMAN LEKARES VÄG 57-59, LAGMANNEN 3
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 61-63, LAGMAN LEKARES VÄG 61, LAGMANNEN 3
Objekt: LAGMAN LEKARES VÄG 65-69, LAGMAN LEKARES VÄG 65-69, LAGMANNEN 3